

ΟΙ ΙΠΠΟΤΑΙ ΤΟΥ ΣΤΕΡΕΩΜΑΤΟΣ. ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΟΥ
ΠΑΥΛΟΥ ΦΕΥΛΑΟΥ.
(PAUL FEVAL)

Μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Α. Ρ. Ρ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

Α΄.

Τὸ Βασιλικὸν Διάταγμα.

ΠΕΡΙ τὰ τέλη τοῦ Μαΐου τοῦ ἔτους 1662, εἰς τὰς δύο μετὰ μεσημβρίαν, λαμπρὰ συνοδεία ἐνόπλων ἱππέων προκύπτουσα ἐκ τῆς Νέας Ὀδοῦ, εἰσῆλθεν εἰς τὴν μεγάλην τῆς Δισαβῶνος πλατεῖαν. Οἱ πτερωτοὶ λόφοι τῶν ἐκυμάτου ἀγερόχως, οἱ δὲ ἵπποι τῶν καλπαζόντες ἐξενοχώρουν τοὺς ἡσύχους πολίτας, οἵτινες ἐκολλῶντο εἰς τοὺς τοίχους, καὶ ἐψιθύριζον πᾶν ἄλλο ἢ εὐλογίας.

Ἄλλ' οἱ ἱππεῖς ἀδιαφοροῦντες ἐπροχώρουν πάντοτε· ὡς δὲ παρήλλαξε τὴν γωνίαν τῆς Νέας ὁδοῦ καὶ ὁ τελευταῖος αὐτῶν, ἀμέσως ἤχησαν λαμπρῶς αἱ σάλπιγγες· καὶ ὅλη ἡ συνοδεία ἐσχμάτισε κύκλον περὶ Κυρίοντινα, εὐπρεπῆ τὴν μορφήν, ὅστις ἀμελῶς ἐγγίσας τὸν πῖλον του, ἐξετύλιξε περγαμηνὴν φέρον τὴν σφραγίδα τῆς Βραγαντίας.

— Διμινοσαλπικτὰί π' ἀνάθεμά σας, εἶπε μὲ φωνὴν τραχεῖαν, ἥτις παντελῶς δὲν συνῆδε μὲ τὸν χαριέντα τρόπον τῆς ἱππασίας του, — ἐκόπηκεν ἡ ἀναπνοή σας; Μὰ τοὺς προγόνους μου, οἵτινες ἦσαν ἄρχοντες καὶ κύριοι τῆς Βιντιμιλλίας εἰς τὴν ὡραίαν χώραν τῆς Ἰταλίας, σάλπιγγετε καλῆτερα, ἢ εἰς τὸ γύβισμα θὰ σὰς ζυλοφορτώσω.

Καὶ στραφεῖς πρὸς τὴν συνοδείαν του,

— Οἱ χαμένοι θαρροῦν, ἐπρόσθεσε, πῶς θὰ καθίσω ν' ἀναγνώσω τὸ διάταγμα τοῦ μεγαλειοτάτου Βασιλέως εἰς εἴκοσι, τριάκοντα χαφτομύγιδες ξιππασμένους, ποὺ ἀπὸ τὸν φόβον οὐτ' αὐτὰ δὲν ἔχουν ν' ἀκούσουν! Αἱ! φυσᾶτε σεῖς χάχαδες! Σαλπίζετε ὡς νὰ γεμίσ' ἡ πλατεῖα, καὶ ὅσαι πέτραι τόσαι νὰ τὴν σκεπάζουν κεφαλαὶ πολιτῶν.

— Εὐγε, κύριε Κόντῃ Βιντιμίλλῃ, ἔκραζαν δέκα ὡς δώδεκα φωναί. Τιμὴ καὶ σέβας εἰς τὰς διατάγας τοῦ κραταιοτάτου Ἀὐτῶν Ἀλφόνσου τῆς Βραγαντίας, Βασιλέως τῆς Πορτογαλλίας.

— Καὶ ὑποταγὴ εἰς τὰς θελήσεις τοῦ πρωθυπουργοῦ του, προσέθηκάν τινες ταπεινὴ τῇ φωνῇ.

Αἱ σάλπιγγες ἐπανελάβον τὴν θυρυδῶδη των κλήσιν. Ἐξ ὧν δὲ τῶν παρακειμένων ὁδῶν πλήθος πολιτῶν ἤρχισε νὰ πλημμυρῇ τὴν πλατεῖαν, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐπληρώθη κατὰ γράμμα ἡ εὐχὴ τοῦ Κυρίου Κόντῃ, διότι τὸ λιθόστρωμα ὅλον ἐκρύβη ὑπὸ κύματα κεφαλῶν μελαγχρόνων καὶ ἐμπροσθεν ἐξηρισμένων, ὡς συνήθιζον ὁ ὄχλος καὶ οἱ τεχνῖται ἐν Δισαβῶνι. Ὅλα δὲ τὰ πρόσωπα ἐξέφραζον περιέργειαν, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τρόμον, διότι κατὰ τοὺς καιροὺς τούτους, βασιλικὸν διάταγμα, κηρυττόμενον ἐν ἡφῶ σάλπιγγων καὶ διὰ στόματος τοῦ αὐλικοῦ Κυρίου Κόντῃ, προανήγγειλλε βεβαίως δημοσίαν τινὰ συμφορὰν.

Μεταξὺ τοῦ λαοῦ τούτου, ὅστις ἤϋξανεν ἀπὸ σιγμῆς εἰς σιγμῇ, ἐπεκράτει ὁμως σιωπὴ βαθυτάτη, οὐδεὶς ἐτόλμα ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα, καὶ ὅσοι ὠθούμενοι ὑπὸ τοῦ σάλου εὐρίσκοντο ἐμπρὸς τῶν ποδῶν τῶν ἱππῶν τῆς συνοδείας, ἐκείνοι κύπτοντες τὴν κεφαλὴν, προσύλον τοὺς ὀφθαλμούς εἰς τὸ ἔδαφος. Ἐνα ἐξ αὐτῶν, νέον μόλις πρό-

σθεον, φοροῦντα ἑνδύμα ἔργατον ὑφαντοῦ, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἱξίφος κρεμάμενον ἀπὸ σκυτίνην ζώνην, ἔφερεν ἡ ἡ σύμπτωσις, ἡ ἡ ἰδία του θέλῃσις, ἡ ἡ πησιέστατα τοῦ Κόντῃ, ὥστε εἰς μόνος σρατιώτης, ἡ ἡ τοὺς ἐξεχώριζε.

— Εἰς τὴν ψυχὴν τῶν προγόνων μου, ἔκραξεν ὁ Κόντῃ πρὸς τοὺς σάλπιγγτάς, ἐξακολουθώντας νὰ συγκαλῶσι τοὺς πολίτας, — θὰ σιωπήσετε, κατεργάριδες τέλος πάντων;

Ἄλλ' οἱ δυστυχεῖς, τεθορυβημένοι ἀπὸ τὸν πάταγον τῶν ὀργάνων των, δὲν ἤκουσαν τὴν φωνὴν του. Τότε ὁ Κόντῃς ἐκοκκίνισεν ὡς ἀστακὸς, καὶ κεντήσας τὸν ἵππον του, ἐκτύπησεν ἑνα σάλπιγγτὴν μὲ τοὺς ἱξίφους του τὴν λαβὴν εἰς τὸ πρόσωπον, ὥς τὸ αἷμα ἀνέβλυσεν. Αἱ σάλπιγγες ἐσιώπησαν ἐν τῷ ᾄμα, ἀλλ' ὑπόκωφος ψυθιρισμὸς διέτρεξε δι' ὅλου τοῦ πλήθους.

— Κύριοι εἶπεν ὁ Ἐμμανουὴλ Ἀντουνέζος, ἀξιωματικὸς τῶν βασιλικῶν περιπόλων, — ὡραῖος ἀστεῖσμός δὲν ἦτον; τί λέγετε;

— Ἐξείρετος, ἀπήντησεν ὁ χορός.

Ἐν τούτοις ὁ σάλπιγγτὴς ἐσπόγκιζε τὸ αἷμα του μετὰ τὰς χεῖράς του, καὶ κλονούμενος ἐπὶ τοῦ ἵππου, ἐφάνετο ὡς ἄρτι λειποθυμῶν. Τότε ὁ νέος ὑφαντής, περὶ οὗ ὠμιλήσαμεν ἀνωτέρω, περιελθὼν γύρω τῆς συνοδείας, ἐπλησίασεν εἰς αὐτόν, καὶ τῷ ἔδωκε μὲ τὴν ἄκραν τοῦ ἱξίφους του ἐν χειρομάκτρον ἐκ λευκοῦ ὑφάσματος. Ὁ τραυματίας τὸ ἤρπασε μὲ μεγάλην σπουδὴν, καὶ ἀνοίξας αὐτὸ, εἶδεν εἰς τὴν μίαν γωνίαν του κεντημένα παράσημα, ἀλλὰ δὲν ἐπρόσβλεπεν εἰς αὐτὰ, διότι ἦν ἀνυπόμονος νὰ ἐπιθέσῃ εἰς τὴν πληγὴν του τὸ ὑφάσμα, καὶ ἔσφρεψε μόνον εὐγνώμον βλέμμα πρὸς τὸν νεανίαν ὅστις ἡσύχως ἐπανῆλθεν εἰς τὴν θέσιν του πλησίον τοῦ Κόντῃ.

— Ἀκούσατε! ἀκούσατε! εἶπεν οἱ βασιλικοὶ κήρυκες. Ὁ Κόντῃς τότε ἀνεσηκώθη εἰς τοὺς ἀναβολεῖς του, ἡνοίξε βραδέως τὸ περγαμηνὸν καὶ πρὶν ἀναγνώσῃ ἐσφενδόνισεν ἐπὶ τοῦ ὄχλου πέριξ βλέμμα εἰρωνίας καὶ περιφρονήσεως.

— Ἀκούσατε ὄχλε! ἀκούσατε ἀγενεῖς καὶ χυδαῖοι! εἶπεν ἐμφαντικῶς. Πρὸς μόνους σὰς ἀποτείνεται τοῦτο, μὰ τοὺς εὐγενεῖς μου προγόνους! — « Ἐν ὀνόματι καὶ βουλῇ τοῦ Ὑψηλοτάτου καὶ Κραταιοτάτου Ἡγεμόνος, Ἀλφόνσου τοῦ ἔκτου, βασιλέως τῆς Πορτογαλλίας καὶ τῶν Ἀλβάργων ἐκατέρωθεν τῶν θαλασσῶν, καὶ τῆς Ἀφρικῆς, Κυριάρχου τῆς Γουινέας, καὶ τῶν κατακτήσεων, τῆς θαλασσοπλοΐας, τοῦ ἐμπορίου τῆς Αἰθιοπίας τῆς Ἀραβίας, τῆς Περσίας, τῶν Ἰνδιῶν, καὶ λοιπῶν χωρῶν ἀνακεκαλυμμένων ἢ ἀνακαλυπτέων, διατάχθη καὶ διατάττεται:

1. Πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀστούς τῆς φίλης πόλεως Δισαβῶνος νὰ ἀνοίγωσι τὰς πύλας των ἅμα σμάνῃ τὸ ἀνακλητήριον τῆς ἐσπέρας. Τοῦτο δὲ ἐν πνεύματι ἐλεημοσύνης, ὅπως οἱ ἐπαίται, οἱ ὀδοιπόροι καὶ οἱ προσκυνηταὶ εὐρίσκωσι πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἄσυλον.

2. Πρὸς ἅπαντας τοὺς ρηθέντας ἀστούς τῆς ρηθείσεως πόλεως ν' ἀφαιρέσωσι τὰς κιγκλίδας καὶ τὰ θυρώματα τὰ κλειόμενα διὰ νυκτὸς τὰ παράθυρα αὐτῶν ἐξωθεν τῶν ρηθέντων θυρωμάτων ἐφευρεθέντων ὑπὸ τῆς δυσπιστίας, καὶ διδόντων ὑπόνοιαν ὅτι ἐν τῇ βασιλικῇ ταύτῃ πόλει ὑπάρχουσι κακοῦργοι καὶ κλέπται.

Ἀπηγορεύθη καὶ ἀπαγορεύεται:

1. Εἰς ἅπαντας τοὺς ρηθέντας ν' ἀνάπτωσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἢ δι' ἄλλων, ὡς εἴθισται, λύχνους ἢ φανούς ὑπὲρ τῶν θυρῶν των· τοῦτο δὲ πρὸς οἰκονομίαν, καὶ πρὸς

ὄφελος τοῦ βαλαντιῦ τῶν ῥηθέντων ἄσων, οἵτινες εἰσὶ τέκνα τοῦ βασιλέως.

2. Εἰς ἅπαντας τοὺς ῥηθέντας νὰ φέρωσι δάδας εἰς τὰς ὁδοὺς, κατὰ τὸ διάστημα τῆς νυκτός, ἐπιτρεπομένου ὁμοῦς αὐτοῖς νὰ τὰς μεταχειρίζωνται ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου.

3. Τέλος εἰς ἅπαντας τοὺς ῥηθέντας αὐτοὺς τῆς ῥηθείσης πόλεως Λισαβώνας νὰ φέρουσιν ὑποῖον δήποτε ὄπλον διαλήψεως ἢ καταφορᾶς ἢ καὶ πυροβόλον. Πρὸς ἀσφάλειαν δ' αὐτῶν καὶ προφύλαξιν τοῖς ἐπιτρέπεται μόνον νὰ ἔχωσι ξίφη, ἀλλὰ προσυλωμένα στερεῶς εἰς τὴν ἡκκην των.

Ταῦτα διατάξας ὁ ῥηθεὶς ἱψηλότατος καὶ Κραταύτατος Πηγεμὼν Ἀλφόνσος ὁ ἕκτος, Βασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας καὶ τῶν Ἀλγάρβων, ἐκατέρωθεν τῶν θαλασσῶν, τῆς Ἀφρικῆς, κτλ. ὑπέγραψε τὸ παρὸν διάταγμα, σφραγισθὲν καὶ διὰ τῆς ἰδιαίτερας σφραγίδος του.

ὑπέγραψα ἐγὼ ὁ Βασιλεὺς

«Πᾶσι τοῖς ἐντευζομένοις· ὁ Θεὸς διαφυλάττει ὑμᾶς».

Ὁ Κόντης Βιντιμίλλης ἐσιώπησεν· εἰς ὅλον δὲ τὸ πλῆθος ἐκείνο οὔτε λέξεις δὲν ἠσκούσθη προφερομένη· ἀλλ' ὡς διὰ μυστηρίους τινὲς σημείου καθεὶς ἐγνώρισε τοῦ γείτονός του τὴν σφοδρὰν ἀγανάκτησιν διὰ τὴν μεγάλην καὶ ἀσύγνωστον αὐτῇ ὕβριν, τὴν γενομένην πρὸς ὁλόκληρον τὸν τὸν λαὸν τῆς Λισαβώνας ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ, καὶ διὰ τὴν βεβηλώσιν τῶν ἀρχαίων καὶ σεβασμίων τύπων τῆς νομοθεσίας τῶν Πορτογάλων. Ὅταν δ' ὁ Κόντης διέταξε τὴν ἀναχώρησιν, τὸ κύμα τοῦ ὄχλου ἀπεσύρθη σκυθρωπῶς πειθαρχοῦν.

— Αἱ' ἔκραζεν ὁ αὐλικὸς ὀργιζόμενος· ἤλπιζα αὐτὰ τὰ κτήνη πῶς θὰ σιληπορδήσουν. Νὰ ἰδῇτε ὅμως, δὲν θὰ μᾶς δώσουν οὔτε κἄν αἰτίαν νὰ μετρίσωμεν τὴν ῥάχιν των μὲ τὰς θήκας μας.

Ἀλλ' ἐνῶ ἔτσι ἔλεγεν, ἡ κεφαλὴ τοῦ ἵππου του ἐκτύπησεν εἰς ἓν πρόσκομμα. Ἦν δὲ τοῦτο ὁ νέος ὕψωντής, ὅστις βεβηλισμένος, ὡς φαίνεται εἰς βλάβην τὸν οὐνευρόπολημα, δὲν ὑπεχώρησεν ὡς οἱ λοιποὶ ὅλοι διὰ ν' ἀφήσῃ τόπον εἰς τὴν συνοδείαν.

— Αὐτὸς ἄς πληρώσῃ δι' ὅλους εἶπε.

Καὶ ἐκτύπησε τὸν νέον μὲ τὸ πλατὺ τῆς λεπίδος του.

— Καλὰ τὴν κατέφερες! εἶπεν ὁ Ἐμμανουὴλ Ἀντουέζος, ὁ ἀξιωματικὸς τῶν περιπόλων.

— Ἦμπορῶ καὶ καλλήτερα! ἀπεκρίθη γελῶν ὁ Κόντης, καὶ ὕψωσεν ἐκ δευτέρου τὸ ὄπλον του.

Ἀλλ' ἐνῶ ἡ χεὶρ του ἦν τεταμένη ἀκόμη ὁ νέος ἀνεπήδησε, καὶ ἀνασπᾶσας τὸ ξίφος ὡς ἄστραπή, διεκέντησεν τὸν ἵππον τοῦ Κόντη καὶ τὸν ἔρριψε νεκρὸν πρὸ ποδῶν του. Ἐπειτα δὲ κτυπῶν καὶ αὐτὸν κατὰ μέσον τὸ πρόσωπον,

— Τοῦτο, τὸν εἶπεν, ὁ λαὸς τῆς Λισαβώνας, εἰς σὲ τὸν υἱὸν τοῦ κροσώλου.

Οἱ στρατιῶται ὅλοι θάμβος καὶ ἐπληξίς, ἔμεινον ἀκίνητοι εἰς τὴν θέσιν των. Ὅταν δ' ὁ Κόντης ἀνέστη λυσσῶν καὶ ἀφρίζων, ὁ νέος ἐργάτης εἶχεν ἤδη συναναμιγθεὶς τὸν ὄχλον, καὶ καιρὸς δὲν ἦν πλέον πρὸς καταδιώξιν του.

— Μ' ἔφυγεν! εἶπεν ὡς μυκώμενος ὁ Κόντης· ἔπειτα στραφεὶς πρὸς τὴν συνοδείαν, ἐπρόσθεσεν·

— Ἠκούσατε τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν, Κύριοι;

Ὅλοι ἐνευσαν σιωπῶντες.

— Εἶπεν υἱὸν κροσώλου; Δὲν εἶπε;

— Εὐγενέστατε Κύριε, ἀπεκρίθη εἰς τῶν σωματοφυλάκων. Εἶπε συκοφαντίαν πέραφρονα. Γνωρίζομεν ὅλοι τὴν εὐγενῆσας καταγωγὴν.

— Τόσον ὥστε πολλὰ καὶ ἐγγονοκόπησα τὸν ἐνδοξὸν τοῦ πατέρα, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἀντουέζος· ἐπρόσθεσε δὲ μεγαλόφρωνος·

— Εὐγενέστατε Κύριε, ἐγὼ ὑπὲρ πάντα ἄλλον δύναμαι νὰ μρτυρήσω πᾶσαν αἰσχρὴν εἶναι τὸ ψεῦδος τοῦτο.

— Δὲν μὲ μέλλει! Ἠκούσατε σεῖς καὶ ὁ λαὸς καὶ ἂν μεταξὺ ὑμῶν ἢ μεταξὺ τοῦ λαοῦ ὑπάρχῃ τις ἔχων τὴν τολμὴν νὰ ἐπικυρώσῃ τοὺς λόγους τοῦ ἐπαίτου αὐτοῦ, τοῦ ἀγύρτου, τὸν προσκαλῶ εἰς μονομαχίαν.

Οἱ συνοδεύοντές τον ἔκλινον καὶ πάλιν τὴν κεφαλὴν, μεταξὺ δὲ τοῦ λαοῦ κῆνεῖς δὲν ἀπεκρίθη. Μετὰ τὴν ἄσκοπον δὲ ταύτην κερμπορρημοσύνην, ὁ Κόντης ἐπέβη τοῦ ἵππου ἐνὸς τῶν στρατιωτῶν, καὶ ἡ συνοδεία ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν πλατεῖαν. Ἀλλὰ πρὶν ἢ παραλλάξῃ τὴν γωνίαν τῆς Νέας Ὀδοῦ, μεταστραφεὶς ὁ αὐλικὸς, καὶ ἀπειλῶν μὲ τὸν γρόνθον,

— Κρύψου, κρύψου, εἶπε, πρὸς τὸν ἄορατον ἡδὴ ἐχθρόν του, διότι, εἰς τὴν ψυχῇ μου σὲ λέγω, ἐγὼ θὰ εἰς ζητήσω.

— Ὀνομάζομαι, ἂν ὀρίξῃ ἡ ἔξοχότης σας, ἐπιθύρισε φωνὴ τις εἰς τὸ αὐτίον του, Ἀσκάνιος Μακαρόνης τῆς Ἀκουαμένδας.

Ὁ Κόντης ἐπιστραφεὶς βιαίως εἶδε πλησίον του ἓνα τῶν βασιλικῶν περιπόλων κύπτοντα τόσον εἰς τὰ ἐμπρὸς ὥστε τὸ μέτωπόν του ἤγγιζε τὴν χέτην τοῦ ἵππου του.

— Καὶ τί μὲ μέλλει τὸ ὄνομά σου; ἀπήντησεν ἀποτόμως.

— Τὸ ὄνομά μου, ἂν ὀρίξῃ ἡ πανευγενεία της, εἰναῖ ὄνομα ἐντίμου ἱππότου τοῦ Παταύτου κατατρεχθέντος ὑπὸ τῆς τύχης, καὶ...

— Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶναι πειράφρων, ἐφώναζεν ὁ Κόντης.

Ἡ συνοδεία εἶχε προπορευθῇ τινα βήματα. Ὁ Ἰταλὸς ἔλαβε τότε τὸν ἵππον τοῦ Κόντη ἀπὸ τὸν χαλινόν.

— Ἡ ἔξοχότης σας πολὺ βιάζεται εἶπεν. Ἐνόμιζα ὅμως ὅτι ἐπεθύμει νὰ γνωρίξῃ τὸ ὄνομα τοῦ αὐθαδούς ἐκείνου νέου, ὅστις...

— Τὸ ἡεῦρεῖς, ὑπέλαθεν ὁ Κόντης· Πεντήκοντα φλωρία δι' αὐτὸ τὸ ὄνομα.

— Ἀπαγε! Χρήματα εἰς ἐμέ!

— Πεντήκοντα δουβλόνια.

— Ἡ ἔξοχότης σας μὲ ὕβριζει. ἱππότης τοῦ Παταύτου... πενήκοντα δουβλόνια.

— Ἄ! βέβαια. Λέγεσαι εὐγενής· ἑκατὸν δουβλόνια.

— Κἄπως βαρύτερα εἶναι. Ἰδοὺ, διπλασιάστε τὴν ποσότητα, καὶ συμβιβάζομεθα.

— Ἔγω, εἶπε μετὰ μεγάλης σπουδῆς ὁ Κόντης. Ἀλλ' ὀργήγορα τὸ ὄνομά του, θέλω τὸ ὄνομά του.

— Λοιπὸν, ἔξοχότατε...

— Λοιπὸν;

— Δὲν τὸ ἡεῦρω.

— Ἀθλίε! ἀνέκραζεν ὁ αὐλικός, τολμᾷς νὰ μὲ περιπαίξῃς;

— Ὁ Θεὸς φυλάξαι! Ἠβλησα μόνον νὰ εἴμεθα ἐντάξει, καὶ νὰ γίνουιν μεθοδικώτερον πῶς τὰ πράγματα...

Εἰς τὸ Παταύτον αὐτὸν τὸν τρόπον μεταχειρίζονται, καὶ δὲν ἔχουν ἄδικον. Προλαμβάνουν οὕτω τὰς ἐριδας...

Τώρα κατασπάζομαι τὰς χεῖρας τῆς ἐξοχότητός σας, καὶ κηρύττομαι ὁ πάντων τῶν δούλων της ταπεινός. Αὐριοὺν θὰ ἔχω τὸ ὄνομα. — Ἐτοιμάσατε τὰ δουβλόνια.

Ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ Ἰταλὸς, ἐσράφη πρὸς μίαν τῶν πλαγίων ὁδῶν, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πλατεῖαν. Ὁ δὲ Κόντης, προφθάσας τὴν συνοδείαν του, διεσκέδασε πολὺ τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, τὸν Δὸν Ἀλφόνσον, διηγήθει τὴν

διακυρίζιν τοῦ διατάγματος καὶ τὴν ἐκπληξίν τοῦ λαοῦ.
Περὶ τοῦ ὑφάντου ὁμως δὲν ἀνέφερε τίποτε.

Μετὰ δὲ τοῦ Κόντη τὴν ἀναχώρησιν τὸ πλῆθος ἔμει-
νεν ἀκόμη ἐπὶ τινὰ λεπτὰ εἰς τὴν πλατείαν ἄφωνον καὶ
ἀκίνητον. Ἐπειτα δὲ καθεὶς ἐβρόψε δειλὸν βλέμμα πρὸς
τὸν γείτονα του, φοβούμενος τὴν παρουσίαν μυστικῶν
κατασκόπων τοῦ Κόντη. Μετὰ βραχὺν δισταγμὸν,
ταχεῖαι τινες λέξεις ἠκούσθησαν πανταχοῦ, καὶ παντα-
χοῦ αἱ λέξεις αὗται ἦσαν αἱ ἰδία.

— Ἀπόψε εἰς τὸ οἶνωπολεῖον τῆς Ἀλκαντάρας... Μὴ λη-
σμονεῖτε τὸ σύνθημα.

Ὁ νέος μας ὑφάντης ὅστις δὲν ἐκρύβη, ἀλλὰ μόνον συ-
νανεμίγη μὲ τὸν λαόν, ἀκούων περίξ του πολλάκις ἐπα-
ναλαμβάνομένους τοὺς λόγους τούτους, ἐδιπλασίασεν τὴν
προσυχὴν του, ἐπ' ἐλπίδι ὅτι ἴσως ἤθελέ τις τῶν πολι-
τῶν, ἥτις ἐχέμυθος ἀπὸ τοὺς λοιποὺς, προφέρει αὐτὸ
τὸ σύνθημα. Ἀλλὰ μᾶτην, διότι ἕκαστος προέτρεπε τὸν
ἄλλον νὰ μὴ τὸ λησμονήσῃ, καὶ οὐδὲν ἄλλο.

Βαθυμὸν ἐξέβρύη τὸ πλῆθος, καὶ ἐπὶ τῆς πλατείας
τρῖς μόνον ἄνθρωποι ἔμεινον, εἰς γέρον, καλούμενος Γά-
σπαρ Ὁρτας Βιζος, συντεχνιάρχης τῶν βυρσοδεψῶν τῆς
Λισαβώνας, ὁ γνωστὸς ἡμῖν ἤδη Ἀσκάνιος Μακαρόνης
Δελλ' Ἀκουαμόντας, ἱππότης τοῦ Παταύτου καὶ ὁ ὑφάντης.

— Γιέ μου, εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ γέρον μυστηριωδῶς, ἀ-
πόψε, εἰς τὸ οἶνωπολεῖον τῆς Ἀλκαντάρας· μὴ λησμονή-
σῃς τὸ σύνθημα.

— Τὸ ἐλθσμονήσῃ, ἀπεκρίθη ἀποτόλμως ὁ νεανίας.

— Το ἐλθσμονήσαμεν, φίλτατε Κύριε, ἐπρόσθεσε πλη-
σιέσας ὁ Μακαρόνης.

Ὁ γέρον ἠκόνησε πρὸς τὸν ἐργάτην δύσπιστον βλέμ-
μα, καὶ

— Τόσον νέος! εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

— Λοιπὸν, παμφίλτατε Κύριε, εἶπεν ὁ Ἀσκάνιος. Αὐτὸ
τὸ δαιμονοσύνημα εἰς τὴν γλῶσσαν μὲ τριγυρίζει.

— Ἦτον ποτὲ καιρὸς, εἶπε σιγαλὰ ὁ γέρον δακτυλοδει-
κτῶν τὴν μακρὰν μαχαίραν καὶ τὸν τετριμμένον πῖλον
τοῦ Παταύτου ἐφ' οὗ ἔλαμπε μικρὸς ἀργυρὸς ἀστὴρ. —
Ἦτον ποτὲ καιρὸς ὅταν τὸ σύνθημα ἦτον ἐν Λισαβώνι:
Ἀγγόνῃ διὰ τοὺς κατασκόπους καὶ τοὺς μαχαιοβοῖους..
ὦρα σου καλὴ, ἀδελφέ· σὲ δὲ, νέε, σ' εὐχομαι ἐντιμώ-
τερον ἐπιτήδευμα.

Ὁ γέρον ταῦτα εἰπὼν ἀνεχώρησεν. Ὁ δὲ τεχνίτης,
σαυρώσας τὰς χεῖράς του εἰς τὸ στήθος του, ἐφαίνετο εἰς
σκέψεις βεθυσιμένους, ἐν ᾧ ὁ Ἰταλὸς τὸν παρετῆρει, συλ-
λογιζόμενος πῶς ἐν ἀκερδίστῃ τὰ τετρακόσια τοῦ δουβλώνια

— Παλληκάρη μου, εἶπε τέλος, δὲν ἀπνηγνῆθην καί-
που, νομίζω;

— Ὁχι.

— Διαβουλε! δὲν εἶναι φλύαρος, ἐψυθύρισεν ὁ Παταύς.
Ἀδιάφορον! Ὅλοι των ὀνομάζονται Ἑρνάνοι, Ρούαι ἢ
Βάσκοι. Ἀρκεῖ νὰ ἐκλεῖξω ἐκ τῶν τριῶν... Πῶς ὄχι,
Κύριε Ἑρνάνε;

Ὁ τεχνίτης ἐμακρύνθη χωρὶς νὰ σρέψῃ τὴν κεφαλὴν.
— Κακὰ ἐκλεῖξα, ἐσυλλογίσθη ὁ Μακαρόνης. Ἐπρεπε νὰ
εἰπῶ Ρούη... Αἱ! κύριε Δὸν Ρούη... Δὲν ἀποκρίνα-
ται... Λοιπὸν, Κύριε Δὸν Βάσκο!... Ἄ! πολλὰ κα-
λὰ! ἐστάθη.

Τῷ ὄντι ὁ νέος τεχνίτης εἶχε στρέψει τὴν κεφαλὴν,
καὶ διεμέτρα τὸν μαχαιοφόρον μας μὲ βλέμμα ὑπερή-
φανον συγχρόνως καὶ ἡμερον.

— Ἐχεις λοιπὸν μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ μάθῃς τὸ ὄνομά
μου; τῷ εἶπε.

— Ἐπιθυμῶν ἀνεκδιήγητον, φίλτατε.

— Σὲ ὑπεσχέθησαν νὰ σοὶ τὸ πληρώσουν δὲν εἶνε ἀληθές;

— Ἄπαγε! Ὁ Ἀσκάνιος Μακαρόνης τῆς Ἀκουαμόνδας!

— Αὐτὸ εἶναι τ' ὄνομά μου, φίλε κύριε! — ἱππότης τοῦ
Παταύτου! — εἶναι ὁ τύπος τῆς γεννήσεώς μου — καί,
χάρει τῷ θεῷ, ἔχω τὴν καρδίαν ἀρκετὰ ὑπερήφανον καὶ
τὸ βαλάντιον ἀρκετὰ πλήρες...

— Σιωπῇ! ὀνομάζομαι Σίμων.

— Ὡραῖον ὄνομα. Σίμων τί;

— Σιωπῇ, σὲ λέγω... Πήγαινε μὲ τ' ὄνομα τοῦτο εἰς
τὸν Κόντην, καὶ εἰπέ τον ὅτι θὰ μὲ εὕρῃ χωρὶς νὰ μὲ ζῇ-
τήσῃ, καὶ τότε θὰ μάθῃ τι ἀξίζει ὁ βραχίον ἐνός... ἐνός
πολίτου τῆς Λισαβώνας, κύριέ μου. Καλὴν ἐντάμωσιν.

Ὁ Ἰταλὸς τὸν παρηκολούθησε διὰ τοῦ βλέμματος μέ-
χρις οὗτου παραλλάξας μίαν τῶν γωνιῶν τῆς πλατείας,
εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀρχαίαν ὁδόν, τὴν καλουμένην « Κρα-
νίου τόπον », ἥτις ἔφερε πρὸς τὴν συνοικίαν τῶν εὐγενῶν.

— Σίμων, εἶπε καθ' ἑαυτὸν, Σίμων. Ὅπως δήποτε, δὲν
ἦτον οὔτε Βάσκοι, οὔτε Ἑρνάνοι, οὔτε Ρούη. Καὶ ὁμως
ἐστοιχημάτιζα πῶς ἦτον Ἑρνάνος... Τὶ νὰ εἰπῶ ἐν
τούτοις εἰς αὐτὸν τὸν ὀψιπλουτον κρεωπώλην, τὸν Κόν-
την; Σίμων! εἶναι τὸ ἥμισυ τοῦ ὀνόματος, καὶ κατὰ
συνείδησιν καὶ δικαιοσύνην ἔπρεπε νὰ μὲ δώσῃ τὰ ἑκα-
τὸν δουβλώνια. Ἀλλὰ δὲν θὰ τὸ θεωρήσῃ κατ' αὐτὸν τὸν
τρόπον κ' ἐκεῖνος. Ἄς ἰδῶμεν! Ἀπόψε θὰ εὐρεθῶ εἰς τὴν
θύραν τοῦ οἶνωπωλείου τῆς Ἀλκαντάρας, ἐκεῖ θὰ δια-
τρεξουν ἀξιοθέατα πράγματα, καὶ τὸ περίφημον προπα-
τορικὸν μου παλάτιον τῆς Ἀκουαμόνδας δίδω δι' ἐν μα-
ραβέδι, ἂν δὲν εὕρω ἐκεῖ τὸν κύρ Σίμωνά μου, ὅστις πρὸς τὸ
παρὲν εἶναι τὸ βεβαιότερον μέρος τῆς κληρονομίας μου.

Β

Ἀντώνιος Κόντης Βεντιμιλλης.

Ἡ Δόνα Λουδοβίκα Γυσμάνη, χήρα Ἰωάννου τοῦ Δ'.
τῆς Βραγαντίας, Βασιλέως τῆς Πορτογαλλίας, ἀντεθα-
σίλευε κατὰ τοὺς νόμους τοῦ κράτους καὶ τοῦ ἀνδρός της
τὴν διαθήκην. Οἱ εἰδήμονες τῆς ἱστορίας, ὅσοι γνωρίζου-
σι τὰ συμβάντα τῆς ἐπανορθώσεως τῆς Πορτογαλλικῆς
δυναστείας, ἐνθυμοῦνται βεβαίως πόσον ἡ γενναία καὶ
εὐγενής αὐτῇ γυνὴ ἐνεψύχωσε καὶ ὑπεσῆριξε τὸν Δούκα
Ἰωάννην εἰς τὴν πλάνην τοῦ τῆν κατὰ τῶν Ἰσπανῶν. Ὁ
πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Δὸν Ἀλφόνσος ἦν ὀκτωκαίδεκαετής,
εἰς τῶν ἡγεμόνων ἐκείνων οὗς ἡ θεὰ ὀργὴ ἐπέβαλε ἐνί-
οτε εἰς τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ἀνθρωπος εὐήθης καὶ πονηρός.

Ἡ ἀνατροφή του ὑπῆρξεν αὐστηρὰ, ἴσως αὐστηροτέρα
τοῦ δέοντος ὡς πρὸς διάνοιαν ἀσθενῆ ὡς τὴν ἐδικήν του.
Ὁ διδάσκαλός του Ἀζηδέδος, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ παιδαγω-
γὸς του Ὀδημίρας, ἀμφοτέροι ἄνδρες σοβαροῦ χαρακτῆ-
ρος καὶ ἀδυσωπῆτων ἀρχῶν, τὸν εἶχον κρατήσῃ πολὺ
καὶ μετὰ τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἀκόμη ὑπὸ τὸν χαλει-
νὸν τῆς διηνηκοῦς των ἐπιτηρητέως. Ἀλλ' ἐνίοτε τὸν ἀ-
πέπτυνε, βοηθούμενος ὑπὸ δούλων ἀπίστων, ἀνθρωπαρίων
μισητῶν, ὧν τὸ γένος περισοιχίζει συνήθως τῶν ἡγεμό-
νων τὰ ἄτομα. Δι' αὐτῶν κατῳρθοῦ ν' ἀποδιδράσκῃ τὴν
νύκτα αὐτοὶ τὴν ἡμέραν ἔφερον πρὸς αὐτὸν παῖδας χυ-
δαίους, ᾧ τὰ χαμερπῇ αἰσθήματα καὶ αἱ αἰσχρολο-
γίαι κατέθειλον νέον τὸν Βασιλέα.

Οὕτω ἐσῆλθον εἰς τὰ ἀνάκτορα δύο παῖδες ἐκ
τῶν ἐσχάτων τοῦ ὄχλου τάξεων, ὁ Ἀντώνιος καὶ ὁ Ἰωάν-
νης Κόντης Βεντιμιλλης, ὧν ὁ πατὴρ, τὸ ἐπάγγελμα κρεω-
πώλης, κατήγετο ἐκ τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γενούης πόλεως
Βεντιμιλλίας, καὶ κατῳρεῖ εἰς Κάμπο-Δίδον. Εὐσώμοι

καὶ οἱ δύο καὶ εὐρωσοί, ὅταν ὁ ὄχλος τῶν παιδῶν, εἰς ὅσους πρόθυμοι δούλοι ἦνοιγον τοὺς κήπους τῶν ἀνακτόρων, ἐπαλαίον χάριν παιδείας πρὸς διασκέδασιν τοῦ βασιλέως, αὐτοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνίκων. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀλφόνσος τοὺς διέκρινε μεταξύ ὧν, καὶ ἐκυριεύθη ἀπὸ σφοδρὰν πρὸς αὐτοῦ φιλίαν. Τὸ ἄθλιον παιδίον! ἐθαύμαζε τοσούτῳ μᾶλλον τὴν ὑπεροχὴν τῆς σωματικῆς ῥώμης καὶ ἐπιδειξίότητος, ὅση αὐτὸς πεσὼν καὶ κτυπήσας ἐπικινδύνως ὅταν ἦν ἡλικίας τριῶν ἐτῶν, ἐσερήθη ἔκτοτε τῆς χρήσεως καὶ τῶν σωματικῶν του δυνάμεων. Ἐν τούτοις ἤϋσανε, καὶ ἐφθασε τέλος εἰς ἀνδρικήν ἡλικίαν. Τότε καὶ αἱ διασκέδασεις του μετεβλήθησαν, ἔλαβον μᾶλλον ἐπιληψίμην χαρακτῆρα· καὶ τότε ἀντὶ νὰ λησμονήσῃ τοὺς Κόντας, ἐξ ἐναντίας προσήλωσε τὸν Ἀντώνιον ἐτι μᾶλλον εἰς ἑαυτὸν, καὶ τὸν ἀνέδειξε πρῶτον Κύριον τῆς αὐλῆς, καὶ τὸν μᾶλλον εὐνοοῦμενον ἐκ τῶν αὐλικῶν του τὸν δὲ Ἰωάννην διώρισεν ἀρχιδιάκονον τῆς Σοβρεδέλλας.

Ποτὲ εὐνοοῦμενος βασιλέως δὲν ἐνέπνευσε περισσότερον οὐδὲ γενικώτερον φόβον ἀπὸ τούτου τὸν Ἀντώνιον Κόντην. Καθεὶς τὸν ἀνηγόρευε μεγαλοφώνως Πανευγενέστατον, ἂν καὶ ὅλοι ἐγνώριζον τὴν εὐτελή του καταγωγὴν καὶ μόνον τὸ ὄνομά του προφερόμενον, ἐνέπνευσε τρόμον εἰς ὅλους. Τὸ μόνον δὲ πρᾶγμα οὗτινος ἐσερεῖτο ἀκόμη, ἦν ὑποσήμερις ἀληθοῦς εὐπατρίδου ἐκ τῶν πρώτων γενῶν, διότι ὅσους ἀγῶνας καὶ ἂν κατέβαλε, δὲν κατόρθωσε νὰ πρωσηλώτῃ εἰς ἑαυτὸν ἐκτὸς ὀψιπλούτων καὶ τῶν ἐλάσσονος τάξεως εὐγενῶν· οὐχ' ἦρτον ὁμῶς ἦν ἰσχυρώτατος, καὶ περιστοιχίζετο αὐτὸς μόνος ἀπὸ περισσotέρου αὐλικούς παρὰ ὁ Βασιλόπαις Δὸν Πέτρος, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Δὸν Ἀλφόνσου, καὶ ἡ Δόνα Λουδοβίκα Γουσμάνη, ἡ ἀντιβασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας, οἱ δύο ὅμοι.

Ὁ Βασιλόπαις ἦν εὐμορφος νεανίας, κατὰ πάντα τοῦ ἀδελφοῦ του διάφορος, καὶ οἱ Πορτογάλλοι τὰ ἄριστα οἶωνιζόμενοι περὶ αὐτοῦ, ἔλεγον ὅτι λυπηρὸν εἶναι νὰ καθῇται εἰς τὸν θρόνον βασιλεὺς παρὰ τῶν, ἐνφ' παρὰ τὸν θρόνον αὐτὸν ἔβαλλεν ἡρωϊκὸς βλαστὸς τοῦ οἴκου τῶν βασιλέων. Ἀλλ' ἤξευρον ὅτι ἡ ἀντιβασιλεύσα ἦν αὐστηρὰ, καὶ ὅτι ἂν καὶ ἡγάπα περιπαθέστατα τὸν δευτέρου τῶν υἱῶν της, ἐτροτίμα ὅμως ἀκόμη τὸν Δὸν Ἀλφόνσον, καὶ ἤθελε μισήσει τὸν Δὸν Πέτρον, ἂν εἶχεν εἰσχωρήσει ποτὲ προδοσίας ἰδέα εἰς τὴν καρδίαν του. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ βασιλόπαις, ἀγαθὸς ὢν ἀδελφὸς καὶ πιστὸς ὑπήκοος, ἦν εἰλικρινῶς καὶ ἀπροσπονήτως ἀφωσιωμένος εἰς τὸν πρωτότοκον.

Ἡ βασιλεὺς ἐπὶ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς ἀνηλικιότητος τοῦ Ἀλφόνσου ἐκυβέρνησεν τὴν ἐπικράτειαν δρασιρίως. Ἀλλὰ, καθ' ὅσον ἡλικιοῦτο ὁ βασιλεὺς, ἀποσυρομένη ἐκείνη ἀπὸ τὰ πρᾶγματα, ἂν καὶ χωρὶς νὰ παραιτηθῇ τῆς ὑπερτάτης ἀρχῆς, ἀφίερου ὅλας της σχεδὸν τὰς στιγμὰς εἰς αὐστηρὸς θρησκευτικὰς ἀσκήσεις, καὶ κατοικήσασα τὴν μονὴν τῆς Θεομήτορος, δὲν ἐπανήρχετο εἰς τὰ ἐγκόσμια ἐκτὸς διὰν οἱ Ὀγδοήκοντα, οἱ Ἰπουργοί, οἱ Ταξιάρχαι ἢ οἱ Βαθμοῦχοι ἐπεκαλοῦντο τὰς συμβουλὰς της. Κινούμενοι ἀπὸ σέβας πρὸς τὴν εὐγενῆ χαρακτῆρα της, ἀπὸ ἀγάπην πρὸς αὐτήν, οἱ πλεῖστοι τῇ ὑπέκρυπτον τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ της τὴν ἐκδιαίτησιν, ἥτις ἠϋξάνεν ὁσημέραι. Διὰ τοῦτο ἐν τῇ ἀγνοίᾳ της τὸν ἐξελάμβανεν ὡς νέον ἀοθενὲς μὲν ἔχοντα πνεῦμα, καὶ οὐχὶ τῶν ἰκανοτέρων πρὸς τὸ κυβερνᾶν· ἀλλὰ δὲν ἤξευρεν ὅτι ἡ καρδιά του ἦν τὸ κατωκλήτριον ὧν τῶν κακῶν, καὶ ὅτι εἰς τὴν Χερσόνησον ὧν δὲν ὑπῆρχε φαυλόδοξις ἐκείνου κακοηέστερος.

Ἡ ἀπονενομένη ἐκείνη προκηρύξεις, ἣν ἴδομεν διασπαιζομένην ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ ἐν τῇ μεγάλῃ πλα-

τείᾳ τῆς πόλεως, δὲν ἦν πρᾶγμα παρὰ δόξαν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν· ἐξ ἐναντίας καθ' ἐλάχιστην ἐξέλεπεν ἡ Λισαβὼν ὁμοίον τι θέαμα, δόλιον τοῦ Κόντη ἐφευρέμα, ἐπινοούμενον πρὸς διασκέδασιν τοῦ πτωχοῦ παράφρονος ὅστις ἐκάθητο εἰς τὸν θρόνον. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἤρκει ἀκόμη· ὅταν δὲ ἡ νύξ ἡπλοῦτο ἐπὶ τῆς πόλεως, τότε αἱ ὁδοὶ αὐτῆς ἐγίνοντο ἑκατοντάκις κινδυνωδέστεραι ἀπὸ τοῦ χειροτέρους κλεπτοπότους τῆς Σιέρας τῶν Καλδιράων. Ὁ Κόντης εἶχεν ὀργανίσει πολυάνθρωπον συμμορίαν καλουμένην τῶν βασιλικῶν περιπόλων, καὶ ὑποδιαίρουμένην εἰς δύο τάγματα διακρινόμενα διὰ τῆς στολῆς των. Τὸ πρῶτον, συγκείμενον ἐκ πεζῶν, ἔφερον ἐριθρόν ἐπενδύτην με λευκὰ ἐπιρῶχματα, καὶ ἐκαλεῖτο οἱ εὐσταθεῖς (fixos)· οἱ δὲ στρατιῶται τοῦ δευτέρου ἐκαλοῦντο Κομπασταὶ (porradas), καὶ ἔφερον πέτασον, ἐπενδύτην καὶ περισκελίδας, ὅλα κυανᾶ, κατὰστικα με κεντιτοῦς ἀργυροῦς ἀστέρας· ἐπὶ τοῦ πετάσου των δ' ἔφερον ἀντὶ στλεγγίδος ἀργυρὰν ἡμισέλινον, ὡς νὰ μὴ ἦσαν χριστιανοί, ἀλλὰ λάτραι τοῦ Τεργαμάντου ἢ τοῦ Μωάμεθ. Ἀπεκαλοῦντο δὲ ἀκόμη καὶ γαστρίμαργοι ὡς ἐκ τῶν ἐξέωντων, καὶ Ἰππόται τοῦ Στερεώματος διὰ τὴν ἐνδυμασίαν των. Τοῦτο μάλιστα τὸ τελευταῖον ὄνομα ἀπέδιδον αὐτοὶ εἰς ἑαυτούς. Τὸ σῶμα τοῦτο τῶν γαστριμάργων καὶ κομπαστῶν ἐστρατολογεῖτο μεταξύ τῶν ἐξολεστάτων ἀνθρώπων παντὸς ἔθνους, καὶ ὁ θέλων νὰ καταταχθῇ εἰς αὐτὸν, ἤρκει νὰ δείξῃ ὅτι ἦν ἀπεσκληρημένος πρὸς τὴν μοχθηρίαν.

Δι' ὅλης τῆς ἡμέρας οἱ βασιλικοὶ περίπολοι, Εὐσταθεῖς τε καὶ Κομπασταὶ, ἔφερον τὴν στολὴν σωματοφυλάκων τῆς αὐλῆς, ὡς μόνον διακριτικὸν σημεῖον ἔχοντες εἰς τὸν πέτασόν των μικρὸν ἀργυροῦν ἀστερίσκον. Ἐκ τούτου ἐννοεῖται, ὅτι ὁ εὐγενὴς ἡμῶν φίλος, Ἀσκάνιος Μακαρόνης Δελλ. Ἀκουαμόνδας, εἶχε τὴν τιμὴν νὰ ὑπηρετῇ εἰς τὸ ἐντιμον τοῦτο σῶμα. Ὁ δὲ Κόντης διεφύλαξε δι' ἑαυτὸν τὴν ἀνωτάτην αὐτοῦ διεύθυνσιν.

Βοηθεὶα λοιπὸν τῶν περιπόλων αὐτῶν παρὰ δόξης πανήγυρις ἐτελεῖτο πᾶσαν νύκτα εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Λισαβώνας. Εἰς τὰς ἑνδεκα τῆς νυκτὸς, μίαν ὥραν μετὰ τὸ ἀνακλήτηριον, ἤρχιζε τὸ κυνήγιον τοῦ Βασιλέως. Τότε Κομπασταὶ καὶ Εὐσταθεῖς δεδεχόντο ἀλλήλους εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ εἰς τὰς τριόδους, ὡς τοποθετοῦνται οἱ κυνηγοὶ εἰς τὰ δάση διὰ νὰ περιμένωσι τὴν ἄγρην. Καὶ ἂν κατὰ τὴν ἀπαισίαν ἐκείνην ὥραν συνέπιπτεν ἐξωρίσασά τις κυρία ἢ γυνὴ τις ἀστοῦ νὰ ἐπανέρχεται εἰς τὸ νοικὸν της, οὐκ εἰς αὐτήν, οἱ θηρευταὶ ἐσάλπιζον οἱ Εὐσταθεῖς ἐρρίπτοντο ὡς εἰς τὸ δάσος οἱ κύνες, καὶ οἱ Κομπασταὶ, προηγουμένου τοῦ Βασιλέως, ἠκολούθουν τὸ κυνήγιον με ὅλην τῶν ἵππων των τὴν ταχύτητα. Δὲν ὑπῆρχε σχεδὸν οἰκονομία μὴ ἐξυβρισθεῖσα δεινὴν τινα ὕβριν τοιαύτης φύσεως, — καὶ οἱ κάτοικοι τῆς χερσονήσου εἶναι μνησικάκοι.

Ἀλλ' ἔως τότε ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν νόμιμον ἐκείνην δυναστείαν, τὴν ἀργίως ἐπανελθούσαν εἰς τὸν προγονικὸν θρόνον της, κατεσίγαζε τὴν γενικὴν δυσἀρέσκειαν. Ὁ λαὸς ἐγόγγυζε καὶ ἠπειλεῖ, πανταχοῦ ὅμως καὶ πάντοτε ὁ λαὸς ἀπειλεῖ καὶ γογγύζει, ὥστε φόβος δὲν ἦτον κἀνείς. Ἀλλὰ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐνεστώτος ἔτους 1662 ἡ δυσἀρέσκεια ἔλαβε σοβαρώτερον χαρακτῆρα. Αἱ συντεχνίαι συνήρχοντο εἰς μυστικὰς ἐταιρείας, καὶ τὰ πάντα ἀνήγγελλον προσεχὲς τὸ κίνημα. Ἐννοεῖται δ' ὅτι τὸ βασιλικὸν διάταγμα τὸ δημοσίως ἀναγνώσθην ἐνώπιόν μας, δὲν συνετέλεσε πολὺ εἰς τὸ νὰ κατευνάσῃ τὴν ὁ-

γὴν τοῦ λαοῦ. Διὰ τῆς ἀνηκούστου καὶ ἀπαράδειγματί-
στου εἰς ὅλην τὴν ἰσοορίαν τυραννικῆς αὐτῆς πράξεως,
ὅλαι αἱ οἰκίαι ἐκτεθειμέναι εἰς τὴν διάκρισιν τῆς συμ-
μορίας τῶν κακούργων ἐκείνης, ἥτις διέτρεχε τὴν πό-
λιν διὰ νυκτὸς ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ βασιλέως, ἔμε-
νον ἀπροστάτευτοι κατὰ τῆς λεηλασίας· διότι ἀφῆρουν
το ἀπὸ τοὺς πολίτας καὶ οἱ λύχνοι, καὶ οἱ φανοὶ καὶ αὐ-
τὴ ἡ ἄδεια τῆς ὀπλοφορίας, πρᾶγμα ἕως τότε ἀνήκου-
στον εἰς τὴν Πορτογαλίαν.

Τὴν προσβολὴν ταύτην συνησθάνθησαν πικρῶς ὅλοι
οἱ τεχνῖται καὶ ἔμποροι τῆς Λισαβώνας, ἄνθρωποι ἄλ-
λως εἰρηνικοὶ ἥσυχτοι. Ἐπανελθόντες δὲ οἰκάδε, εἰς τὰς
περιέργους τῶν γυναικῶν των ἐρωτήσεις ἀπάντων διὰ
κατηφορῆς σιωπῆς. Ὅταν οἱ κόρακες σιωπῶσι, προμη-
νύεται, λέγουσι, θύελλα.

Γ

Ἡ μονὴ τῆς Θεομήτορος.

Ἡ ἐν Λισαβῶνι μονὴ τῆς Θεομήτορος, κειμένη ἀπέ-
ναντι τῶν ἀνακτόρων τῆς Χαβρέγας, ἀνέκaben εἰσίσται
νὰ δέχεται ἐπισκέψεις ἐπισήμων ὑποκειμένων, ὡς φέρ'
εἰπεῖν ἐχρησίμευσεν ἄλλοτε εἰς καταφύγιον καὶ ἡσυχ-
στήριον τῆς βασιλίσσης Δόνας Αἰκατερίνας. Τὸ οἰκο-
δόμημα τοῦτο ἦν εὐρύχωρον τετράπλευρον, ἐπίμηκες
ἔξωθεν, ἔσωθεν δ' εἶχε διπλοὺν περιστύλιον ὠρειδοῦς
σχήματος. Ἡ ἀντιβασιλίσα Δόνα Λουδοβίκα, ἡγεμο-
νεύουσα συγχρόνως καὶ ἀσκητεύουσα, ἐπρόσθεσεν εἰς
αὐτὴν μικρὰν στοὰν ὑπέσγειον, συνδέουσαν τὴν μονὴν
μὲ τ' ἀνάκτορα τῆς Χαβρέγας, ὥστε ἀκωλύτως καθιέ-
ρουν εἰς τὸν θεὸν ὅλας τὰς στιγμὰς ὅσας δὲν ἀπασχό-
λουν αἱ κυβερνητικαὶ μέριμναι.

Ἐντὸς τῆς μονῆς κατεῖχε θάλαμον, ὅστις καλλίον
μὲν δὲν ἐδύνατο νὰ κληθῇ, ἐξ αἰτίας τῆς ἐκτάσεώς του,
ἀλλ' εἶχε τὴν σκευὴν ἐφάμιλλον τῶν εὐτελεστέρων οἰ-
κημάτων τῶν ἐνδεεστέρων καλογραφῶν· μίαν κλίνην,
τινὰ σκαμνίσ, ἐν προσευχητήριον ἐμπρὸς ἐνὸς γυαλοῦ,
καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου, προστάτου τῆς Λι-
σαβώνας, ἦσαν τὰ μόνα ἐπιπλα τοῦ μεγάλου τούτου
θαλάμου, ὅπου τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ὥχρον καὶ μόλις
εἰσδύον διὰ τῶν πολυχρώμων ὑάλινων ἐνὸς μόνου με-
γέλου παραθύρου, ἀπερρόφατο ἀπὸ τοὺς τοίχους, ὅλους
κεκαλυμμένους ἀπὸ ἀρχαῖα παράσημα, ἐν οἷς διέπρε-
πε κυρίως ὁ σταυρὸς τῆς Βραγαντίας.

Εἰς τὸν θάλαμον τοῦτον εὐρίσκειμεν Δόναν Λουδοβίκαν
τὴν Γυσμανίδα, χήραν τοῦ Ἰωάννου τῆς Πορτογαλλίας.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τῶν 1662 τὴν εἶχε κα-
ταλάβει τὸ γῆρας, ἄλλ' ὁ χρόνος, ἐπαργυρώσας τὴν
κόμην της, δὲν κατέστρεψεν οὔτε τοῦ ἥθους της τὴν
μεγαλοπρέπειαν, οὔτε τῆς μορφῆς της τὴν ὑπερήφα-
νον ἑκφράσιν. Ἐπ' αὐτῆς μάλις ἐπέλαμπε τὸ κάλλος
ἐκεῖνο, ὅπερ ὑπὸ τὸ βασιλικὸν μόνον στέμμα ἀπαυγά-
ζει τὰς λαμπροτέρας ἀκτῖνάς του. Ὁ βλέπων τὴν κατ'
ἀρχὰς, ἤθελεν ἐννοῆσαι ἐκ πρώτης ὄψεως ὅτι ἦν ἡ καρ-
τερόψυχος ἐκείνη γυνή, ἡ ἀνδρικήν ἔχουσα τὴν καρ-
δίαν, ἥτις ἐν τῇ στιγμῇ τοῦ κινδύνου, ἀνασπάσασα
τὴν σπάθην τοῦ ἀνδρός της διστάζοντος, κατέκτεψε
τὸν θρόνον, καὶ μετὰ ταῦτα ἐκάθησεν εἰς τὰς βαθμίδας
αὐτοῦ ὡς ταπεινὴ σύζυγος καὶ ὡς ὑπήκοος εὐπειθής.

Παρ' αὐτὴν δ' ἦσαν δύο ἄλλαι γυναῖκες, ὧν ἡ μία,
ἐπιβόσκα ἤδη τῶν πρώτων τῆς παρηληκιοῦς ὀρίων,
ἀλλὰ διατηρούσα εἰσέτι ἔξοχον κάλλος, εἶχε τινα ὁ-
μοιότητα μετὰ τῆς βασιλίσσης, τὴν αὐτὴν ἐμβοιδίαν

τῆς μορφῆς, τὴν αὐτὴν ὑπεροφίαν τοῦ βλέμματος. Ἐ-
καλεῖτο δὲ αὕτη Δόνα Χιμένα δὲ Βασκογκέλλος τοῦ
Σούζα, κόμισσα τῆς Καστελμελχώρας.

Ἡ δὲ ἄλλη ἦν νεανὶς δεκαεὶς ἐτῶν ἡλικίας. Τὸ χα-
ρίεν της πρόσωπον ἐκαλύπτετο ὅλον σχεδὸν ὑπὸ ἡμι-
κάλυμμα μέλαν τριγάρτου. Ἐνίοτε ἔρριπτεν ὑπόκρυφον
βλέμματα πρὸς τὴν βασίλισσαν, καὶ τότε αἱ παρειαὶ
της ἠρρυθρίων, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐξέφραζον βαθύ σέ-
βας, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἀγάπην καὶ φόβον. Αὕτη δὲ
ἦν ἡ Δόνα Ἰνὲς δὲ Καθαυάλ, μονογενὴς καὶ ὀρφανὴ θυ-
γάτηρ τοῦ ὁμωνύμου Δουκὸς, ἡ πλουσιωτάτη κληρονό-
μος τοῦ βασιλείου, διατελοῦσα ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς
χήρας κομίσσης Καστελμελχώρας, ἥτις ἦν καὶ αὕτη τῆς
γενεᾶς τῶν Καθαυάλων.

Ἡ Δόνα Χιμένα ἐγονάτιζε πλησίον τῆς βασιλίσσης,
ἥτις ἔσφιγγε τὴν χεῖρα της εἰς τὰς ἐδικὰς της. Ἡ δὲ
Ἰνὲς ἐκάθητο πρὸ τῶν ποδῶν των εἰς προσκεφάλαιον.

—Χιμένα, ἔλεγεν ἡ βασίλισσα, πόσον σ' ἐπεθύμησα,
κόρη μου! Ἰδοῦ, φεῖ! καὶ σὺ τώρα ἐχῆρευσας!

—Ἡ ἡμετέρα Μεγαλειότης, καὶ ὁ Βασιλεὺς ὁ υἱὸς της
ἀπολέσατε ἓνα τῶν πιστῶν ὑπηκόων Σας, εἶπεν ἡ κό-
μισσα, προσπαθοῦσα νὰ διατηρήσῃ τὸ πρόσωπον σο-
βαρὸν καὶ ἀθριπτον· ἀλλ' ἐν δάκρυ ἔρρευσε βραδέως ἐπὶ
τῆς παρειᾶς της. — Ἐγὼ δὲ . . . ἐγὼ ἀπώλεσα . . .

Ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη νὰ συμπληρώσῃ τὸν λόγον της,
καὶ ἡ κεφαλὴ της ἔκυψεν εἰς τὸ στῆθός της. Ἡ δὲ βα-
σίλισσα κλίνασα τὴν ἐφίλησεν εἰς τὸ μέτωπον.

—Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ τὴν Μεγαλειότητά σας, εἶπεν
ἡ Κόμισσα ἀνεγειρομένη. Ὁ Θεὸς μοι ἄφησε δύο υἱούς.

—Πάντοτε καρτερικὴ καὶ πάντοτε εὐσεβής, εἶπε τα-
πεινῇ τῇ φωνῇ ἡ βασίλισσα. Ὁ Θεὸς τὴν ἠυλόγησε,
διότι τῇ ἐχάρισε υἱούς ἀνταξίους της . . . Εἰπέ μοι περὶ
τῶν υἱῶν σου, ἐπρόσθεσεν. Ὁμοιάζουσι πάντοτε μεταξὺ
των ὅσον ὠμοιάζον ὅταν ᾔσαν μικροί;

—Πάντοτε, Μεγαλειοτάτη.

—Κατὰ τὴν καρδίαν, ἐλπίζω, ὡς καὶ κατὰ τὸ πρό-
σωπον . . . Παράδοξος ἦτον ἡ ὁμοιότης των. Ἐγὼ ἦτις
ἦμην τοῦ Λουδοβίκου ἀνάδοχος, δὲν ἐδυνάμην νὰ τον
διακρίνω ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του. Εἶχον τὸ ἴδιον πρόσω-
πον, τὸ ἴδιον ἀνάστημα, τὴν ἰδίαν φωνήν. Διὰ τοῦτο
μὴ διακρίνουσα τὸν βαπτιστικόν μου, ἀπεφάσισα νὰ
τοὺς ἀγαπῶ ἁμοτέρους ἐπίσης.

Ἡ Κόμισσα τῇ ἐφίλησε τὰς χεῖρας μετὰ περιπαθοῦς
σεβασμοῦ, καὶ ἡ Δόνα Λουδοβίκα ἐξηκολούθησε.

—Τοὺς ἀγαπῶ, διότι εἶναι υἱοὶ σου, Χιμένα. Δὲν ἀνέ-
θρεψας σ', τὴν Δόναν Αἰκατερίναν, τὴν ἀγαπητὴν θυ-
γατέρα μου; Ἐν ᾧ μὲ ἀπασχόλουν αἱ φροντίδες τῆς
κυβερνήσεως, σὺ ἡγρύπνεις ἐπ' αὐτῆς, σὺ τὴν ἐδίδα-
σκας νὰ μὲ ἀγαπᾷ. Ἡ χρεωστοῦσα εὐγνωμοσύνην δὲν
εἶσαι σὺ, κόμισσα.

Ταῦτα δ' εἰפוῦσα ἡ Δόνα Λουδοβίκα ἔκλινε τὴν κε-
φαλὴν εἰς τὴν χεῖρα της, διότι καὶ τὸ ἀντικείμενον ἀ-
κόμη τοῦτο τῆς συνδιαλέξεως ἀνεκάλει θλιβεράς ιδέας
εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν βασίλισσαν, εἰς ἣν ἡ τύχη ἐπε-
φύλαττεν ἐπώδυνον γῆρας. Ἡ θυγάτηρ τῆς Αἰκατερίνας
ἡ Βραγαντίς, εἶχε πρὸ ὀλίγου ἀπέλθει εἰς Ἀγγλίαν,
ὅπου συνεβασίλευε μετὰ Καρόλου τοῦ Στεβαρδίδου.
Γνωστὸν εἶναι πόσων δυστυχῶν, πόσων πικριῶν ἦν
πρόξενος ὁ γάμος οὗτος εἰς τὴν νέαν Αἰκατερίναν. Ἰσως
ἐπιστολὴ τις αὐτῆς εἶχεν ἀναγγεῖλει εἰς τὴν μητέρα
της ὅλας τὰς θλίψεις τῆς νέας βασιλίσσης, ὅλας τὰς
ὑβρεῖς καὶ τὰς περιφρονήσεις, εἰς ἃς τὴν ἐθέτεται ὁ
ἐκδεδιτημένος Κάρολος ὁ Δεύτερος.

—Καὶ ἐγὼ ἔχω δύο υἱούς, ὑπέλαβε στενάζουσα ἡ βασιλίσσα. Εἴθε νὰ ὁμοιάζον! διότι ὁ Πέτρος μου εἶναι ἀκέραιος χαρακτήρ.

Ἡ κόμισσα δὲν ἀπεκρίθη.

—Καὶ ὁ ἄλλος ἐπίσης, καὶ ὁ ἄλλος ἐπίσης ἔτρεψε νὰ προσθέσῃ ἡ βασιλίσσα. Εἶμαι ἄδικος πρὸς τὸν Ἀλφόνσον, εἰς ὃν ὀρεῖλω σέβας καὶ ὑποταγὴν, ὡς εἰς τὸν διάδοχον τοῦ ἀνδρός μου. Ἐκεῖνος θέλει καταστήσει εὐδαίμονα τὴν Πορτογαλίαν... Δὲν λέγεις, κόμισσα, τίποτε; —Παρακαλῶ τὸν Θεόν, Κύριε, νὰ εὐλογήσῃ τὸν βασιλέα δὸν Ἀλφόνσον.

—Θέλει τὴν εὐλογήσῃ, θύγατερ! διότι ὁ Ἀλφόνσος, ὅ,τι καὶ ἂν λέγουν, εἶναι καλὸς χριστιανὸς, καί... —Ὁ, τι καὶ ἂν λέγουν! ἐπανελάβε μὲ ἐκπληξιν ἡ κόμισσα.

—Αὐτὸ σὺ δὲν τὸ ἤξεύρεις, ἀπάντησεν ἡ βασιλίσσα μὲ φωνὴν ὑποτρέμουσαν. Πρὸ τόσου καιροῦ ζῆς μακρὰν τῆς αὐλῆς!... Λέγουσι... μοὶ ἐδόθησαν μυστικά πληροφορίαι... συκοφανταί, θύγατερ... λέγουσιν ἐπὶ τοῦ Ἀλφόνσου· εἶναι σκληρὸς καὶ διεφθαρμένος... Λέγουσι... —Ψεῦδη!

—Ναί, ναί... καὶ ὅμως... ὦ! ὀρθῶς λέγεις θύγατερ εἶναι ψεῦδη, συκοφανταί, σπερμολογία τῆς Ἰσπανίας.

—Ἰσως, εἶπε δειλῶς ἡ Κόμισσα. Ἡ ὕμετέρα μεγαλειότης ἐδυνήθη ἴσως νὰ ἐξακριβώσῃ;...

Ἐσιώπησεν, ἡ δὲ βασιλίσσα τὴν ἠτένιζεν ἀσκαρδαμυκτὶ, καὶ ἀπελπισία καὶ παραφορὰ ἐξωγραφίζετο εἰς τὸ βλέμμα τῆς.

—Δὲν ἐτόλμησα! ἀπεκρίθη ὡς ἀγωνιώσα καὶ μὲ φωνὴν ἥτις μόλις ἠκούσθη. —Τὸν ἀγαπῶ τόνον!... Ἀλλὰ καὶ εἶναι ὅλα ταῦτα ἀνυπαρκτά, τὸ ἤξεύρω. Τὸ αἷμα τῶν Βραγαντιδῶν εἶναι ἄδολον, καὶ εὐγενεῖς μόνον θερμαίνει καρδίας, τὸ ἤξεύρετε, ψεύδονται ψεύδονται οἱ ἀνόσιοι.

Ἡ Δόνα Λουδοβίκα ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας μὲ φωνὴν ἐκλείπουσαν, καὶ καταβληθεῖσα ἀπὸ τὴν ψυχικὴν ταραχὴν τῆς, κατέπεσεν εἰς τὸ κῆθισμά, τῆς καὶ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς. Ἀμέσως δὲ ἡ κόμισσα καὶ ἡ νέα κόρη ἔσπευσαν νὰ τὴν περιποιηθῶσιν.

—Ἄφerte, εἶπεν ἡ βασιλίσσα. Δὲν λειποθυμεῖ πλέον ὅστις πρὸ χρόνων συνήθισε πάσχω. Σὰς ζητῶ συγγνώμην, κόμισσα. Σ' ἐλύπησα, καὶ τὴν καλὴν αὐτὴν νέαν. Ἀλλὰ, σὰς βεβαιῶ, ὁ σοχασμὸς εἶναι φρικώδης. Δὲν τοὺς πιστεύω· δὲν θέλω νὰ τοὺς πιστεύω. Πρέπει νὰ ἔλθῃς, νὰ ἔλθῃς εἰς ὃν νὰ ἔχω ἐντελὴ ἐμπιστοσύνην, —σὺ, ἐπὶ παραδείγματι, Χιμένα, σὺ ἥτις ποτὲ δὲν ἐψεύσθης, —καὶ νὰ μὲ εἴπῃς ὅτι ὁ υἱός μου παρέβη τὰ βασιλικά του καθήκοντα, ἠθέτησε τῆς τιμῆς τοὺς ὅρους. Τότε... Ἀλλὰ δὲν θὰ μοὶ τὸ εἴπῃς ποτὲ, ποτέ! Δὲν εἶναι ἀληθές;

—Ἄπαγε!

—Ὀχι! διότι ἂν μοὶ τὸ εἴπῃς, θὰ σὲ πιστεύσω, Χιμένα, καὶ θ' ἀποθάνω.

Ἡ βασιλίσσα μετὰ ταῦτα ἔμεινε βεθυισμένη εἰς μακρὰν σιωπὴν. —Ἡ δὲ κόμισσα, σεβομένη καὶ συμπαθοῦσα τὴν θλίψιν τῆς, δὲν ἐτόλμα νὰ τὴν διασκέψῃ. Τέλος ὡς ἐξυπνήσασα, καὶ βεθυισμένης ὑπομειδιάσασα.

—Τῷ ὄντι, ἀγαπητὴ μου, εἶπεν ἡ Δόνα Λουδοβίκα πρὸς τὴν Δόνα Ἰνές, μὲ πένθιμον σὲ ὑποδέχθημεν τρόπον... Χαριεστάτην νέαν ἐπιτροπεύεις κόμισσα, καὶ σ' εὐχαριστῶ ὅτι τὴν ἔφερες εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ υἱοῦ μου τοῦ βασιλέως. Ἄν καὶ εἶναι μία τῶν εὐγενεστάτων, θέλομεν ἐπιμελεθῇ νὰ τῇ δώσωμεν σύζυγον ἀξίον τῆς.

Τῆς Ἰνές τὸ πρόσωπον, φλογερὸν μέχρι τοῦδε, ὠχρίασεν αἰφνυδίως.

—Τί δὲ λοιπὸν τοῦτο; ὑπέλαθεν ἡ βασιλίσσα. Βλέπω ὅτι νέφος ἐκάλυψε τῆς κυρίας τὸ μέτωπον. Ἰσως ἐπιθυμεῖ νὰ μονάσῃ;

—Ἄν συνευδοκῇ ἡ Μεγαλειοτάτη, εἶπεν ἡ κόμισσα, ἡ Ἰνές Καδαυχὴ εἶναι μνηστὴ τοῦ νεωτέρου υἱοῦ μου.

—Ἐξαιρετόν! Δὲν σὲ εἶπα, ἀγαπητὴ μου, ὅτι θέλεις νυμφευθῇ τινὰ ἀξίον σου; Καδαυχοὶ καὶ Βασκογκέλλοι! Δὲν ἦγον εὐκολον νὰ ἐνωθῶτι δύο εὐγενέστερα γένη... Ὁ δὲ πρωτότοκος Σούζας;

—Ὁ πρωτότοκος, Μεγαλειοτάτη, εἶναι κόμης τῆς Καστελμελχώρας, καί, τὸ καλλήτερον καὶ ἐντιμώτερον, εἶναι βαπτιστικὸς Σας... Ὁ ἄλλος δὲν εἶχε τίποτε, καὶ ἡ Δόνα Ἰνές τὸν ἠγάπα.

—Κόμης τῆς Καστελμελχώρας. Λαμπρὸς τίτλος, Χιμένα! Ποτὲ δὲν ἔφερε προδότης αὐτόν... Καὶ ὁ Λουδοβίκος μου εἶναι βεβαιῶς εὐγενὲς καρδιά. Δὲν εἶναι;

—Ἐλπίζω, βασιλίσσα.

—Εὐδαίμων μῆτερ! εἶπε σναζουσα ἡ βασιλίσσα.

Αἱ λέξεις αὗται τῇ ἀνεκάλεσαν ὅλην τὴν θλίψιν τῆς πάλιν. Πρὶν δὲ ἀναλαβεῖ τὸν λόγον, ὁ κώδων τῆς μνηστῆς ἐσήμανε τὸν ἐσπερινόν, καὶ αἱ τρεῖς κυραὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Καθεὶς ἔννοεε τι προστηχθήη Δόνα Λουδοβίκα ἡ Γουτμανὶς ἐκείνην τὴν ἐσπέραν εἰς τὸν Θεόν. Ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν τὴν εἰσήκουσε, διότι τὸσον ἀόκνως ἐπηγρύπνει ὁ Κόντης ὥστε εἰς τὸν Βασιλέα καιρὸς δὲν ἔμεινε μετανόιας.

Δ'

Τὸ οἶνοπωλεῖον τῆς Ἀλκαντάρας.

Ἡ νύξ ἐπροχώρει σκοτεινὴ ἤδη, καὶ τὰ φῶτα ἐσβύοντο ἀλληλοδιαδόχως εἰς ὅλας τὰς οἰκίας τῆς Λισαβώνας. Ὁ οὐρανὸς ἦν νεφελώδης καὶ ἀσέληνος καὶ ἂν εἰς μικρὰ διαστήματα δὲν ἔφεγγόν τινες λύχνοι πρὸ τῶν πυλῶν πλουσίων τινῶν πολιτῶν, ὀλιγορουόντων πρὸς τὴν βασιλικὴν ἀπαγόρευσιν, καὶ ἂν ὑπὸ τινος εἰκόνας τῆς Παναγίας δὲν ἔκαον σπάνιά τινα ἀγιοκέρια, ἡ πόλις ἤθελεν εἶσθαι βεθυισμένη εἰς ἐντελὲς σκότος.

Συνήθως κατὰ τὴν τοιαύτην ὥραν αἱ ὁδοὶ ἦσαν ἔρημοι, καὶ μόλις λιμώττοντές τινες νυκτοκλέπται ἐτόλμων νὰ συνερίσωσι δειλῶς καὶ ὑπὸ κερυμμένῳ πρὸς τοὺς εὐκλειεῖς ἀγῶνας τῶν βασιλικῶν περιπόλων. Ἀλλὰ τὴν ἐσπέραν ταύτην πανταχόθεν ἐφαίνοντο πολυάριθμα ἀνθρώπων συστήματα περιπατοῦντα ἐν τῇ σκοτίᾳ, καὶ διεθυνόμενα πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος. Οἱ νυκτοπλανεῖς διαβάζαι οὗτοι ἐβχιδίζον ἐν βαθυτάτῃ σιωπῇ μὲ βῆμα ταχὺ, ἔσαντο ἐνίοτε ἀκροώμενοι, καὶ μετὰ ταῦτα ἐβχιδίζον πάλιν χωρὶς ν' ἀποτρεψῶσι τὴν κεφαλὴν, καὶ κρύπτοντες ἐπιμελῶς τὸ πρόσωπον εἰς τὴν καλύπτραν τοῦ πλατέως μανδύου των.

Διέβαινον δὲ τὴν πόλιν κατὰ μῆκος, προσαναβαίνοντες τὸν Τάγον, καὶ ὅσῳ μᾶλλον ἐπλησίαζον εἰς τὸ προάστειον τῆς Ἀλκαντάρας, τόσῳ ὁ ἀριθμὸς των νῦξάνετο, ὥστε μέχρι τέλους ὁμοίαζεν ἀληθὲς λυτανία. Ἀλλ' ὅσῳ ἐπυκνοῦντο οἱ σῶχοι των, τοσοῦτον ἤψανεν ἡ περίσκεψις μεθ' ἧς ἐπροχώρουσαν εἰς τὰς τριόδους, καὶ ὅταν δύο σώματα συναπνυντῶντο, διέβαινον τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου, χωρὶς νὰ προσομιληθῶσι, καὶ ἐξηκολούθουν τὴν σιωπηλὴν των πορείαν.

Ἡ τελευταία τοῦ προαστείου οἰκία ἦν οἰκοδόμημα ταπεινὸν καὶ μακρὸ στερεᾶς τοιχοδομίας ἐκ λίθων συννόμων, καὶ ἀνεγερθὲν, ὡς φαίνεται κατ' ἀρχὰς διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς γυμνάσιον ἵππικου.

Τότε δὲ τὸ εἶχε μισθῶται ὁ οἰνοπώλης Μιγουέλης Ὀσόριος, ὅτις ἐκέρδιζε πολλὰ πωλῶν γαλλικοῦς οἶνους εἰς τοὺς παρὰ τῇ αὐτῇ εὐγενεῖς· διότι ὁσάκις αὐτοὶ ἤρχοντο εἰς τῆς Ἀλκαντάρας τὰ ἀνάκτορα, τὴν συνήθη διαμονὴν Ἀλφόνσου τοῦ Δ', ἠναγκαζόντο νὰ διαβαίνωσιν ἐμπρὸς τῆς θύρας του, καὶ ὁσάκις διήρχοντο, ὁ οἰνοπώλης πάντοτε τοὺς ἀπεθεκκίττει. Διὰ τοῦτο ὁ Μιγουέλης ἦν, ἐφαίνετο καὶ, ἐνθερμος ὑπηρετῆς τοῦ ἄρχοντος Κόντη, καὶ ὅλων τῶν περὶ τὸν Βασιλέα, καὶ ἐκέρυττε μεγαλοφῶνως ὅτι ποτὲ ἐνδοξοτέραν κυβερνήσιν δὲν εἶχεν ἢ Πορτογαλλία. Ἄν καὶ τοιαύτας τῷ ἐπέβαλε τὸ συμφέρον τοῦ δοξασίας, δὲν ἀπέφευγεν ὁμως ὁ Μιγουέλης νὰ πωλῇ τὸν οἶνον του καὶ εἰς τοὺς δυσηρεστημένους. Ἐξ ἐναντίας μάλιστα. Ὅταν εἶχε βεβαιώτητα ὅτι δὲν τὸν ἀκούει οὔτε κανεὶς ἄρχων, οὔτε κανεὶς ἄρχοντας· δούλος, μετεμορφωτοῦ αἵφνης τοὺς τρόπους καὶ τὴν γλῶσσαν, καὶ ἔλεγε κατανυκτικῶτα πράγματα περὶ τῆς θλιβερᾶς τύχης τοῦ λαοῦ τῆς Λισαβώνας. Τότε ὁ Κόντης ἐγένετο ὀψίπλουτος βάνουσος, εἰς ὃν ἤρμυζαν τὰ ἀνάκτορα καὶ τὰ τρίχαπτα ὅσον ἡ λεοντῇ εἰς τὸν ὄνον τοῦ μύθου· ὁ χυδαῖος αὐτὸς αὐλικὸς ἦν ἡ πληγὴ τῆς Πορτογαλλίας, καὶ ὅταν ἤθελε κρεμασθῇ μακρὺς πλατὺς εἰς τὰς ἐπάλξεις τῶν ἀνακτόρων, ἡ ἡμέρα ἐκείνη θὰ ἦτον ἡμέρα χαρμῶσυνος.

Ὅσάκις ὁ Μιγουέλης διέκοπτε διὰ μιᾶς τοὺς στασιαστικὰς τοῦτους λόγους, ἦν βέβαιον ὅτι μακρόθεν ὠσφραίνετο πτερυγόν τινα πύλον, ἡ κεντητὸν ἐπενδύτην. Πρέπει δὲ, ἀποδιδόντες αὐτῷ δικαιοσύνην, νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ποτὲ ξενοδόχος δὲν εἶχε τὴν ὁσφρησιν ὀξυτέραν ἀπὸ αὐτόν.

Ἐμπρὸς τῆς οἰκίας τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἐστάθησαν τὰ πρῶτα τῶν ἀνθρώπων στίφη. Ὅλοι ὥρεξαν τὴν χεῖρα εἰς τὸν οἰκοδεσπότην, καθήμενον εἰς τῆς θύρας του τὸ κατώφλιον, καὶ προφέροντες κρυφίως λέξιν τινα, εἰσῆλθον. Μετ' αὐτοὺς εἰσῆλθον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον οἱ ἐπόμενοι, καὶ ἡ ἀπέραντος κοινὴ αἴθουσα τοῦ οἰνοπωλείου ὑπερεπλήσθη ἀνθρώπων.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν, εἰς μίαν τῶν ἐρήμων ἤδη ὀδῶν τῆς κάτω πόλεως, ἀνθρώπος τις ἐβάδιζε, καὶ πάλιν ἐπέστρεφεν, ὡς ἂν εἶχεν πλανηθῇ εἰς τὸν σκοτεινὸν ἐκεῖνον λαβύρινθον, ὅστις μὴ ἔχων ποσῶς ἐργαστήρια, καὶ συγκείμενος ἐκ μεγάλων οἰκῶν, ἐκαλεῖτο ἡ συνοικία τῶν εὐγενῶν. Εἰς ὀλίγην δ' ἀπόστασιν ὀπίσω αὐτοῦ, ἄλλος ἀνθρώπος ἐφαίνετο ὡς ἂν ἐκ προθέσεως ἐμιμεῖτο ὅλα τοῦ τὰ κινήματα. Ὅταν ὁ πρῶτος ἕστατο, ἕστατο καὶ αὐτός. Ὅταν ἐκεῖνος ἐπαλινδρόμει, αὐτὸς ἐγένετο ἄφαντος ὑπὸ τὴν πλησιεστέραν πύλην ἀψίδα, ἐπερίμενε ὡς νὰ διέλθῃ ἐκεῖνος, καὶ ἔπειτα ἤρχιζεν ἀμέσως πάλιν νὰ τὸν ἀκολουθῇ κατὰ πόδας.

— Σκότος τὸ ἐξώτατον! ἔλεγεν ὁ πρῶτος καθ' ἑαυτόν. Εἶναι δέκα ἔτη ἀφ' οὔτου ἀνεχώρησα ἀπὸ τὴν Λισαβώνα. Τότε ἤμην παιδίον· ἐκτοτε ὅλα ἤλλαξαν. Δὲν γνωρίζω πλέον τὴν πόλιν. Δὲν θὰ μὲ στειλῇ κανένα διαβάτην ἢ τύχη· ἢ καὶ κανένα κλέπτην, ὅστις λαμβάνων τὸ βαλάντιόν μου νὰ εὐχρεστηθῇ νὰ μοὶ δεῖξῃ τὸν δρόμον;

— Ἀδελφούλη μου, διανοεῖτο ὁ ἄλλος· τί γυρίζεις, τί στριφογυρίζεις; Ἐγὼ ἔκαμα ὄρκον, ὄρκον μέγαν εἰς τὸν ἑαυτόν μου, ὅτι θὰ μὲ φέρῃς κέρδος 400 δουβλωνίων, καὶ κύριέ μου, ποτὲ δὲν παραβαίνω, εἰμὶ ὅσους ὄρκους κάμω πρὸς ἄλλους.

Ἔως τότε ὁ ὑφαντὴς Σίμων, — διότι ὁ ἀναγνώστης ἐνόησε βεβαίως ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ἀσκανίου Μακκαρόνου

ὅτι ἐκεῖνος ἦτον, — δὲν εἶχε παρατηρήσει τὴν παρουσίαν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἐβάδιζεν ἄνω καὶ κάτω, μετασφαιρὶς αἰφνηδίως, εὗρεθῃ καταντικρὺ τοῦ Πατανοῦ. — Ὁ δρόμος πρὸς τὸ οἰνοπωλεῖον τῆς Ἀλκαντάρας; εἶπε.

— Ἐκεῖ πηγαίνω, ἀπεκρίθη ὁ Μακκαρόνης, μεταβάλλων τὴν φωνὴν του.

— Ἄν ἐπιτρέπετε, κύριε ἱππεῦ, νὰ σᾶς συνοδεύσω.

— Μὲ ἀνέκφραστον ἀγαλλίασιν, εὐγενέστατε κύριε. Διότι εἰσθε εὐγενής· ὦ! βέβαια! Τοῦτο φαίνεται... καὶ μεταξὺ εὐγενῶν, — κ' ἐγὼ εὐγενὴς εἶμαι — ἡ καλὴ ἀνατροφή ἀπαιτεῖ νὰ μὴ ἀρνώμεθα μικρὰς τοιαύτας ὑπηρεσίας.

— Οὕτω φρονῶ, κύριε ἱππεῦ.

Ὁ Σίμων εἶπε τὰς λέξεις ταύτας μὲ τρόπον ξηρὸν, καὶ καταβιάσας τὸν κεκρύφαλον ἐπὶ τοῦ προσώπου του, ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του μεσπεδὸν βῆμα. Τὸ αὐτὸ ἔπραξε καὶ ὁ Μακκαρόνης, ὅς τις πολλάκις ἤθελε ν' ἀποτείνῃ τὸν λόγον εἰς τὸν σύντροφόν του, ἀλλ' ἀνεχαιτίζετο ἀπὸ τὸν φόβον μὴ προδοθῇ. Ὁ Ἰταλὸς ἦν τεσσαρακοντούτης, ἡ ἱστία ἐτῶν πέντε καὶ τριακοντα, ὑψηλός, ἰσχυρὸς, ἀλλ' ἔχων τὰ μέλη ἀνάλογα, καὶ τόσον εὐλίγιστα καὶ μυώδη, ὥστε ἤθελε εἰπεῖν ὅτι ἡ φύσις τὸν ἐμόρφωσεν ἐπίτηδες διὰ σχοινοβάτην. Περιπατῶν ἐσχηματίζετο θεατρικῶς, ἔπτυσσε τὸν μανδύαν του ἐπιτιθευτῶς, καὶ προσήρειδε τὸν γρόνθον εἰς τὸ πλευρόν. Ὁ δὲ Σίμων ἦν μικρόσωμος, ὡς σχεδὸν ὅλοι οἱ Πορτογάλλοι, ἀλλὰ τὸ ἑλαφρόν, τὸ σχεδὸν σκιρτῶν βῆμα του, ὡς καὶ ἡ εὐρύτης τῶν ὤμων του ἀπεδείκνυν ὅτι ἡ βραχύτης τοῦ ἀναστήματός του δὲν ἦν ἀποτέλεσμα ἀσθενείας. Ἐνίοτε ὁ Πατανοὺς τὸν ὑπέβλεπε κρυφίως καὶ ἐσατικῶς, ἴσως ἐρευνῶν καθ' ἑαυτόν, πόσα ὁ Κύριος Κόντης ἤθελε προσθέσει εἰς τὰ συμφωνηθέντα διὰ μίαν καλὴν καὶ βαθεῖαν ἐγγειριδίον πληγὴν εἰς τὸ πλευρόν τοῦ αὐθάδου; ἐκεῖνος ἀγνώστου. Ἀλλ' ἀφ' οὔτου ἀπέθανεν ὁ Ὁρᾶτιος Κοκλῆς, ἡ ὑπερβολικὴ τολμὴ δὲν ὑπῆρξε ποτὲ τὸ ἐπικρατέστερον τῶν Ἰταλῶν ἐλάττωμα. Σκεφθεὶς ἐπομένως ὅτι ὑπὸ τὸ κράσπεδον τοῦ μανδίου τοῦ Σίμωνος ὑπεφάνετο ὀπισθεν ἡ ἄκρα ἀξιολόγου ξίφους, ἔμεινεν ἥσυχος.

— Τί χρησιμεύει νὰ τὸν φονεύσω; ἔλεγε καθ' ἑαυτόν. — ἀφ' οὔδεν μ' ἐγνώρισεν. Ἄν ἔμβῃ εἰς τὸ οἰνοπωλεῖον ἐμβαίνει μαζὶ του· ἂν τὸν ἀποβάλλουν, ἀρχίζω πάλιν νὰ τὸν παρακολουθῶ, καὶ τὸν ἀκολουθῶ μέχρι τῆς κατοικίας του· καὶ ἀνεκαλύψα ἅπαξ τὴν κατοικίαν τινός, πλησιάζω ν' ἀνακαλύψω καὶ τ' ὄνομά του.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν ἐφθασαν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ προαστείου, ἐμπρὸς εἰς τὸ οἰνοπωλεῖον τῆς Ἀλκαντάρας. Τὸ οἰνοπωλεῖον ἦν σκοτεινὸν καὶ κανὲν φῶς δὲν ἔλαμπε εἰς τὰ παράθυρα· ὁ δὲ ἀγαθὸς Μιγουέλης Ὀσόριος, καθήμενος πάντοτε εἰς τῆς θύρας του τὴν φλιάν, ἐκάπνιζε τὸ σιγᾶρον του μὲ τὴν ἀξιοπρέπειαν ἐκείνην ἥτις χαρακτηρίζει πάντα Ἰσπανὸν καὶ Πορτογάλλον ἐκτελοῦντα τὸ ἐπίσημον τοῦτο ἔργον.

— Ἰδοὺ, ἐδῶ εἶναι· εἶπεν ὁ Πατανοὺς δεικνύων τὸ ξενοδοχεῖον· ἐμβαίνετε; — Ναί.

— Ἐχετε λοιπὸν τὸ σύνθημα;

— Ὁχι, καὶ σεῖς;

— Ὡς ἐγὼ δὲν ἔχω ἀνάγκην συνθήματος. Θὰ ἰδῇτε... Μιγουέλη, Ἄ κατεργάρη, ποίους ἔχεις ἐκεῖ μέσα εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν;

— Κατεργάρη, ἀνέκραξεν ὁ Μιγουέλης, ὅλος ἐντρομος ἅμα ἀνεγνώρισεν τὴν φωνὴν τοῦ Μακκαρόνου. Ποῖος τολμᾷ νὰ ὀνομάσῃ κατεργάρην τὸν αὐλικὸν οἰνοπώλην· κανεὶς πραγματευτῆς, βάζω στοίχημα, ἀπὸ τὴν ἄνω

πόλιν. Ἐξω χυδαῖοι, ἐγὼ εὐγενεῖς μόνον δέχομαι.

—Καλὰ, θαυμασία! καλέ μου Μιγουέλη. Καὶ ἐπειδὴ εἴμεθα εὐγενεῖς, θὰ μὰς στρώσῃς νὰ δειπνήσωμεν εἰς τὴν μεγάλην σου αἰθούσαν. Πήγαινε!

Ταῦτα λέγων, ὁ Μακαρόνης, ἔλαβε τὸν Ὀσώριον ἀπὸ τοὺς ὧμους, τὸν περιεδίθησεν ὡς σφόριγγα περὶ ἑαυτὸν, καὶ εἰσῆλθεν. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἔμελλε νὰ ὑπερβῇ τὸ κατώφλιον τῆς αἰθούσης, εἶδεν ἅρπαιον τὸν συνέλαβε καὶ αὐτὸν, καὶ τῷ ἐπέβαλε τὴν αὐτὴν κυκλικὴν κίνησιν. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ὁ κλονισμὸς ὑπῆρξε πολὺ ἰσχυρότερος, ἔπεσεν αὐτὸς εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ προδόμου.

—Καλὴν ἐντάμωσιν, κύριε Ἀσκάνιε Μακαρόνη δελ' Ἀκουαμόνδη, εἶπεν ἡ εἰρωνικὴ φωνὴ τοῦ νέου ὕφαντοῦ. Περιμεινάτε με ἐδῶ· ἔλεις αὖ τὴν θύραν τοῦ δρόμου, καὶ τώρα θὰ κλείσω καὶ τῆς αἰθούσης τὴν θύραν.

Καὶ τῷ ὄντι εἰσελθὼν ἀμέσως ὁ Σίμων, ἐδιπλοκλείδωσεν τὴν θύραν.

Ὁ δὲ Ἀσκάνιος ἐγερεῖς ὁλος κατεπεπονημένος, ἔψαυσεν ἀλληλοδιαδόχως ὅλα τὰ μέλη του διὰ νὰ ἰδῇ ἂν δὲν ἦν κἀνὲν βεβλαμμένον.

—Μ' ἐγνώρισεν! εἶπε μεμψιμοιρῶν. Καλὰ ἔκαμα νὰ μὴ δοκιμάσω τὴν μάχαιραν μὲ τὸν διαβολάνθρωπον ἔχει τὸν γρόθον τοῦ Ηρακλέους, καὶ θὰ φροντίσω νὰ τὸν ἐπιτηρῶ μακρόθεν εἰς τὸ ἔξῃ. Ἐντούτοις ἄς εἰδῶμεν ἂν εἶπεν ἀλήθειαν.

Δοκιμάσας ἐπομένως ν' ἀνοίξῃ τὴν ἔξω θύραν, τὴν εὔρε κλειστήν. Ὅσον δὲ διὰ τὴν τῆς αἰθούσης, οὕτε τὸ κλειθρόν, τῆς δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐγγίσῃ· ἀλλὰ πλησιάζας τὸ οὖς του εἰς τὴν ὀπήν, ἐπροσπάθησεν ἀκοῦσθαι τί ἐλέγετο ἐντὸς, πλὴν εἰς μάτην ἐννόησε δὲ μόνον ὅτι μέγας ἐγένετο θόρυβος, καὶ ὅτι συγκεχυμένα φωναὶ συνεκρούοντο πολλαχῶς.

—Ἐπίσσεμεν εἰς τὴν παγίδα, εἶπε καθ' ἑαυτὸν. Ἄν ἡ ἐπάρτος αὕτη θύρα τοῦ δρόμου δὲν ἦτον κλεισμένη, ἔλαμβαναν τὸν ἵππον τοῦ ἀρχεῖου αὐτοῦ Μιγουέλη, καὶ μετὰ μίαν ὥραν, ὅλοι αὐτοὶ οἱ πολῖται, ἐμπεριλαμβανόμενοι καὶ τοῦ νέου συντρόφου μου, κατετίθεντο ἀσφαλῶς εἰς τὰς φυλακὰς τῶν ἀνακτόρων.

Ἀλλ' εὐτυχῶς διὰ τοὺς πολίτας τῆς Λισαβώνας, ἡ αὕτη ἰδέα ἐπῆλθε καὶ εἰς τὸν Σίμωνα, καὶ τῆς θύρας ἡ βαρεῖα κλείς ἔκειτο εἰς τὸ βῆθος τοῦ κόλπου τοῦ ἐπενδύτου του.

Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν εἰσῆλθεν ὁ Σίμων εἰς τὴν αἶθουσαν ὅπου ἦταν συνηθρισμένοι αἱ συντεχνίαι τῆς Λισαβώνας, ἡ συζήτησις ἦν τόσον ζωηρὰ, ὥστε κανεὶς δὲν τὸν παρετήρησε. Διασχίνας ἐπομένως ὡς ἐδυνήθη τὸν ὁμίλον, ἐκάθησεν εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἀντικρὺ τῆς τραπέζης, ὅπου ἕστατο μόνος ὁ Γάσπαρ Ὁρτας Βάζος, ὁ συντεχνιάρχης τῶν βυρσοδεψῶν, καὶ πρόεδρος τῆς ἐταιρίας.

Ἡ ὁμήγυρις ἦν, ὡς ἐρρήθη, λίαν πολυάνθρωπος. Οἱ συντεχνιάρχαι κύκλῳ ἐστῶτες περὶ τὸν πρόεδρον, ἀπετέλουν τὴν πρώτην σειρὰν. Ὁπίσω δ' αὐτῶν ἐτάττοντο οἱ ἐργαστασιάρχαι καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ πωληταὶ καὶ ἀποχειρωθῆναι. Ἀγνοῶν τὰς διατάξεις ταύτας, ὁ Σίμων ἐτάχθη μετὰ τῶν συντεχνιάρχων. Ῥίψας δὲ τὸν μανδύαν του, ἐφάνη φέρων ἐνδυμα οὐχὶ μὲν οἶον τὸ τῶν εὐγενῶν, ἀλλ' ὁμοῦς διαφέρων, τοῦ πρωῒνου καὶ ὁμοιον πρὸς τὸ τῶν εὐπόρων ἀστῶν· Ὁ ἐπενδύτης του ἐκ νέου ἐριούχου τῆς Κοίμβρας εἶχε ῥογμάς, δι' ὧν ἐξήρχοντο κόρυκοι ἀνακρόκου, βρεῖα δὲ χρυσῇ ἄλυσσος ἐκρέματο ἐπὶ τοῦ στήθους του. Ὅταν δὲ περιβλεψόμενος εἶδεν ὅτι περιεστοιχίζετο ἀπὸ κεφαλὰς σεβασμίας καὶ πολιτάς, ἠθέλησε νὰ ὀπισθοδρομήσῃ πρὸς τὰς ἀπωτέρας τάξεις, ἀλλὰ καιρὸς δὲ ἦν πλεόν· διότι ἡ ὁδὸς ἦν εἶχε διασχίσει παραγκωνίζων βιαίως τὸν ὁμίλον συνεκλείσθη ὁπισθεν

του, καὶ κατ' ὀλίγον ἤδη τοῦ θορύβου κατευνασθέντος, δὲν εἶχε πλέον ἐλπίδα νὰ ἐπιτύχῃ αὐθις εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιχειρήσιν. Ἐμεινεν ἐπομένως εἰς τὴν θέσιν του καὶ κατεβίβασε μόνον τὸν πῖλόν του εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. — Παιδιά, ἔλεγε νὸς Γάσπαρ, εἰδὼν δὲν εἶχε γίνεαι φροντίς νὰ δοθῇ τῆς προεδρίας ὁ κώδων, — παιδιά, ἀκούετε τοὺς πρεσβυτέρους.

—Θάνατος εἰς τοὺς αὐλοδόλους! ἀπεκρίνοντο ὁμοθυμῶν οἱ μαθητευόμενοι καὶ οἱ μικροπωληταί. Θάνατος εἰς τὸν υἱὸν τοῦ μακελλάρου.

—Βέβαια, βέβαια· ὁμοῦς σιωπήσατε ὀλίγον ἐπανελάμβανεν ὁ δυσυχῆς πρόεδρος. Βραγχχνιῶζ φωνάζων, καὶ ὀλίγον ἂν ἐξακολούθησεν ἀκόμη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, δὲν θὰ ἡμπορέσω πλέον νὰ σὰς δώσω τὰς συμβουλὰς μου.

Ὁ Σίμων ἤκουε κινῶν τὴν κεφαλὴν.

Εἰς αὐτοὺς λοιπὸν, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, τοὺς ἀνικάτους γέροντας, εἰς αὐτὰ τὰ φλύαρα παιδιά πρέπει νὰ στηριχθῶ διὰ νὰ ἐκπληρώσω τὴν ἐντολὴν ἥν μ' ἔδωσεν ὁ πατήρ μου εἰς τὴν νεκρικὴν κλίνην του. Ἀλλὰ ἐκλογὴν ἄλλην δὲν ἔχω... Ἄς περιμεινῶμεν, καὶ πληρωθήσεται τὸ θέλημα τοῦ κυρίου.

—Φίλοι καὶ συμπολίται, ἐπανελάβεν ὁ Γάσπαρ Ὁρτας Βάζος, ὠφελούμενος βραχείας διαληψείας τοῦ θορύβου, κἀνεὶς δὲν ἀγνοεῖ ὅτι ἐπάτησα τὸ ἐδόμηκοςὸν τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας μου τὴν ἡμέραν τοῦ τρισενδόξου ὁσίου Ἀντωνίου, τοῦ προστάτου τοῦ δημαρχείου μας. Πρὸ ἑνδεκα ἐτῶν καὶ ἐπτὰ μηνῶν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ εἶμαι συντεχνιάρχης τῶν βυρσοδεψῶν, δερματοουργῶν, λευκαντῶν καὶ σκυτοτόμων τῆς Λισαβώνας. Αὐτὰ ὅλα εἶναι, ὦ νέκνα μου, ἐγγυήσεις. Ὅστις δύναται νὰ εἰπῇ, ὡς ἐγὼ εἶμαι τοῦτο ἢ εἶμαι ἐκεῖνο, καὶ προσέτι ἔχω νὰ τρώω πέντε φλωρία καθ' ἡμέραν ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου. ἕως τοῦ ἁγίου Σιλβέστρου; ἐκεῖνος δικαιούται...

—Καὶ πῶς λοιπὸν; τί ὁλοὶ τοῦτο; ὑπέλαβον ἑκατὸν παρωργισμένοι φωναί. Διότι εἴμεθα πτωχοὶ θέλετε νὰ μὰς ἀφαιρέσητε τὸν λόγον.

—Μὰς συνεκαλέσατε ἐδῶ διὰ ν' ἀντικαταστήσητε τὴν τυραννίαν τοῦ βαλαντίου ἀντὶ τῆς τυραννίας τῆς σπάθης;

—Μὰ τὸν ἅγιον Μαρτίνον...

—Μὰ τὸν ἅγιον Γίλιον...

—Μὰ τὸν ἅγιον Ῥαφαήλ! εἶσαι ξαναμωραμένος, Κύρ Γάσπαρ Ὁρτα Βάζε, καὶ ἄς ἔχῃς φαλακρὰν τὴν κεφαλὴν, καὶ ἄς τρώῃς πέντε φλωρία τὴν ἡμέραν.

Ὁ γέρον βυρσοδέψης ἐγερεῖς, ἐκτύπα τὰς χεῖρας καὶ ἤθελε νὰ ἐπιβάλλῃ σιωπὴν, διὰ ν' ἀνακαλέσῃ ἢ διὰ νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς λόγους του. Ἀλλὰ μάτην ἠγωνίζετο, διότι ἡ ταραχὴ νῦξανεν ἀντὶ νὰ ἐλαττωθῇ, καὶ ὁ γέρον ἐξαντληθεὶς, κατέπεσε βαρέως εἰς τὴν ἑδρὰν του. Τότε ἐπανεῆλθεν ἡ σιωπὴ, καὶ εἰς τῶν πρεσβυτέρων ἐλθὼν ἐκάθησεν παρὰ τὸν Ὁρταν Βάζον, διὰ νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ εἰς τὴν προεδρίαν.

—Ἀκούσατε τὸν Βαλθάσαρ, ἔκραξε σεντόριος φωνὴ ἐκ τῶν τελευταίων καὶ πυκνοτάτων τάξεων ἐξελθοῦσα.—

Ὁ Βαλθάσαρ θὰ σὰς εἰπῇ τί πρέπει νὰ γίνη.

—Ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ Βαλθάσαρ; ἐρώτησεν ὁ πρόεδρος.

—Εἶναι ὁ Βαλθάσαρ, ἀπήντησεν ἡ ἰδία φωνή.

—Εὖγε, καλὴ ἀπόκρισις ἀνέκραξαν πανταχόθεν.

Καὶ γέλωτος ἄσβεστος ἐκλόνισε τῆς αἰθούσης τὰ τεῖχη· τόσον εἶναι εὐκόλον νὰ μετατραπῇ δημῳδὸς συνελεύσεως ἢ ἀγανάκτησις εἰς εὐθυμίαν, καὶ τ' ἀνάπαλιν.

—Πρόσελθε καὶ ὁμίλει, εἶπεν ὁ πρόεδρος.

(ἀκολουθεῖ)